

Rautjärven kunta

Talousarvio 2024
Taloussuunnitelma 2025 – 2026

Kunnanhallitus 4.12.2023 § 210

Kunnanvaltuusto 11.12.2023 § 56

Sisällys

1. RAUTJÄRVEN ORGANISAATIO JA KUNTAKONSERNI	4
1.1. Rautjärven kunta ja sen organisaatorakenne	4
1.2. Kuntakonserni	4
1.3. Kuntakonsernin tavoitteet	5
1.4. Kuntien yhteistoiminta	5
2. TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT	6
2.1. Yleinen taloudellinen kehitys	6
2.2. Kuntatalouden tilanne ja kehitys	7
2.3. Rautjärven taloudellinen tilanne ja kehitys	7
2.4. Kunnan organisaatorakenteen ja toimintojen yhtiöittämisen muutokset	9
3. TOIMINTAYMPÄRISTÖ	9
3.1. Rautjärven väestö	9
3.2. Rautjärven elinkeinot ja työllisyys	10
4. HENKILÖSTÖ	11
5. KUNTASTRATEGIA	12
5.1. Kuntastrategia ja sen valmistelu, toteutus ja seuranta	12
6. TALOUSSTRATEGIA	15
7. TALOUSARVIO JA –SUUNNITELMAN RAKENNE	16
7.1. Talousarvion rakenne	16
7.2. Talousarvion sitovuustaso	16
7.3. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	17
7.4. Tilivelvolliset luottamushenkilöt ja viranhaltijat	18
8. KÄYTTÖTALOUSOSA	18
8.1. Kunnanhallitus	18
Konsernipalvelut	18
8.1.1. Konsernijohto	18
8.1.2. Elinvoimaisuuden edistäminen	21
8.1.3. Työllisyyden edistäminen	24
8.2. Hyvinvointilautakunta	26
Hyvinvointipalvelut	26
8.2.1. Hyvinvoinnin edistäminen	26
8.3. Elinympäristölautakunta	30
Elinympäristöpalvelut	30

8.3.1. Elinympäristö	30
8.4. Liikelaitos- ja lupajohtokunta	33
8.4.1. Rakentamisen ohjaus.....	33
8.5. Liikelaitokset.....	35
8.5.1. Rautjärven vesihuoltoliikelaitos.....	35
8.6. Tytäryhteisöt.....	40
8.6.1. Rautjärven Vuokratalot Oy	40
8.6.2. Simpeleen Lämpö Oy	42
9. TULOSLASKELMAOSA	44
9.1. Valtionosuudet	44
9.2. Verorahoitus	45
9.3. Muut tulossuunnitelman osan erät	47
10. INVESTOINTIOSA	48
11. RAHOITUSOSA.....	49
LIITTEENÄ HENKILÖSTÖSUUNNITELMA.....	51

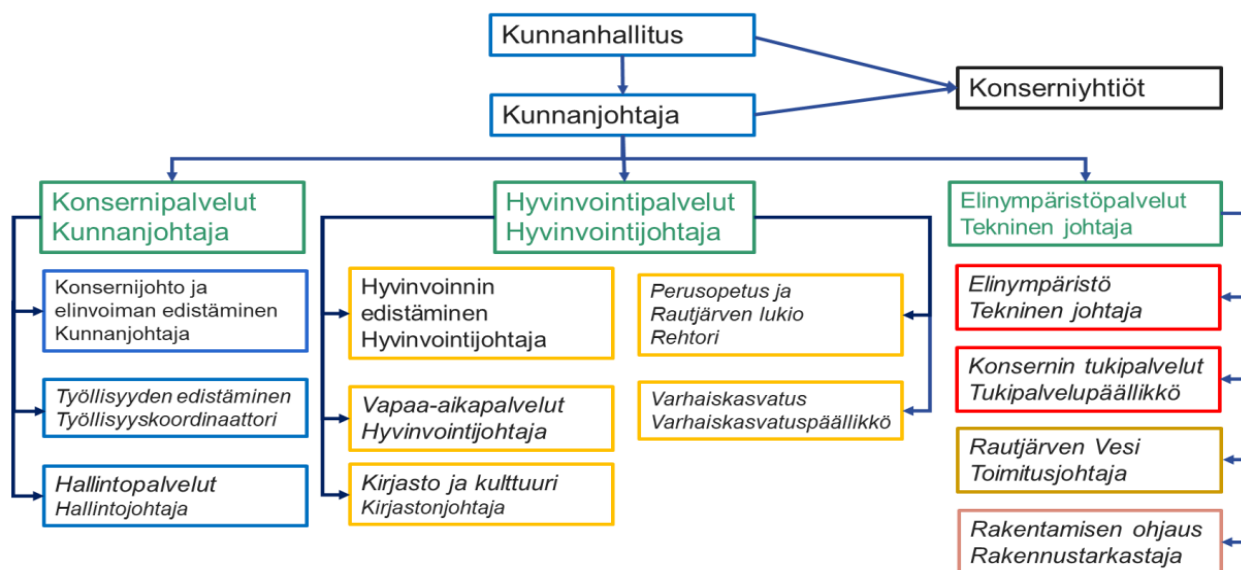
1. Rautjärven organisaatio ja kuntakonserni

1.1. Rautjärven kunta ja sen organisaatorakenne

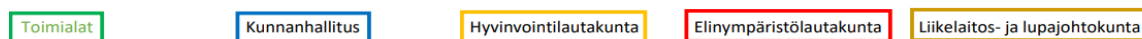
Rautjärven kunta on muodostettu 1.1.1973 kuntaliitoksella Rautjärven ja Simpeleen kunnista. Rautjärven kokonaispinta-ala on 402,13 km² ja kunnalla on kaksi taajamaa: Simpele ja Rautjärven Asemanseutu. Rautjärven maapinta-ala on 354,2 km² ja vesipinta-ala 47,93 km².

Rautjärven kunnan organisaatio 1.8.2023 alkaen.

3. Rautjärven kunnan organisaatiokaavio

Henkilöstön jakautuminen toimialoittain ja tulosalueiden toimielimet toimintayksiköittäin

1.2. Kuntakonserni

Tytäryhteisöt (kunnan äänimäärä yli 50 %)

Rautjärven Vuokratalot Oy	100 %
As Oy Rautjärven Toivo	57 %
Simpeleen Lämpö Oy	81 %
Kiinteistö Oy Rautjärven Liiketalo Oy	51 %

Osakkuusyhteisöt (kunnan äänimäärä yli 20 %)

Asunto Oy Simpeleen Jussinkulma	37,09 %
Kiinteistö Oy Simpeleen palvelukeskus	35,38 %
Asunto Oy Livastintoivo	21,02 %
Asunto Oy Laikko	26,68 %

Kuntayhtymät

Etelä-Karjalan Liitto	3,63 %
Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä	1,99 %

Kuntakonsernin rakenne muuttuu 1.1.2024 lukien, kun kunta myy omistamansa asunto-osaakeyhtiöiden osakkeet Rautjärven Vuokratalot Oy:lle (luettelossa punaisella)

1.3. Kuntakonsernin tavoitteet

Konsernihallinto ohjaa, valvoo ja tukee koko kuntakonsernin toimintaa. Konsernihallinnon tehtävänä on varmistaa, että kuntakonsernin yksiköt toteuttavat kuntastrategiaa ja toimivat koko konsernin kannalta parhaalla mahdollisella tavalla.

Tytäryhteisöjen tulee toiminnassaan edistää kuntastrategian ja omistajapoliittisten tavoitteiden toteutumista. Tytäryhteisöjen toiminta-ajatusten tulee tukea kunnan toiminta-ajatusta.

2024 talousarvio ja sen sisältämät tavoitteet perustuvat Kuntastrategian 2024–2026 päivitykseen, jonka kunnanvaltuusto käsittelee talousarvion yhteydessä. Päivityksen taustana ovat Rautjärven kunnan strategia 2025, jonka valtuusto on hyväksynyt 22.2.2021 § 3 ja uusi valtuusto päivittänyt 15.11.2022 § 60.

Kunnanvaltuusto on linjannut viisi kuntatasoista toiminnan painopistettä, joihin panostamalla strategian pitkän tähtäimen tavoitteet voidaan saavuttaa:

- Tasapainoinen kuntatalous
- Perheystävällinen hyvän elämän Rautjärvi
- Laadukas oppimisympäristö ja monipuoliset kouluttautumismahdollisuudet
- Kulku- ja etätyöyhteydet tukevat kestävästä kehitystä ja palvelujen saavutettavuutta
- Rautjärvi on vetovoimainen luonto- ja retkeilymatkailukohde

Kuntastrategian 2024–2026 päivityksessä on nostettu päämääräksi:

- Kunnan tunnettuus yritys- ja matkailukuntana kasvaa
- Enemmän työikäisiä ja työssäkäyviä asukkaita
- Kunta kiinnostaa asukkaita, vierailijoita ja yrityksiä
- Sitoutuminen kasvaa ja kunnan työikäiset asukkaat viihtyvät kunnassa
- Kunnan asukkaat ja työntekijät voivat paremmin

1.4. Kuntien yhteistoiminta

Rautjärven kunta järjestää ja turvaa merkittävän osan palveluista ja niiden saatavuudesta yhteistyössä muiden Etelä-Karjalan kuntien kanssa.

Ympäristönsuojelun, ympäristöterveydenhuollon, eläinsuojelun ja eläinlääkintähuollon palvelujen järjestämistä vastuu on siirretty Imatran Seudun Ympäristötoimelle. Imatran Seudun Ympäristötoimi on osa Imatran kaupungin organisaatiota.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen (Eksote) ja pelastustoimen järjestämistä vastuu siirtyi vuoden 2023 alusta hyvinvointialueelle. TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta. Uudistuksen (TE2024) tavoite on luoda palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä: kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, ne edistävät tehokkaammin työllistymistä. Lisäksi palvelujen asiakaslähtöisyys paranee, kun palvelut tuotetaan kuntien lähipalveluina.

Työllisyyden ministerityöryhmä linjasi 31.8.2021, että palvelut siirrettäisiin kunnalle tai useammasta kunnasta muodostuvalle yhteistoiminta-alueelle, jonka työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Näin turvataan, että TE-palveluiden järjestämiseen on riittävästi resursseja ja että palvelut ovat yhdenvertaisesti työnhakijoiden saatavilla kaikkialla Suomessa. Rautjärven kunta on mukana TE2024 -uudistuksen Etelä-Karjalan maakunnallisessa yhteistoiminta-alueen valmistelussa. Etelä-Karjalassa TE-palvelut tullaan järjestämään vastuukuntamallilla, Lappeenrannan toimiessa isäntäkuntana.

2. Taloudelliset lähtökohdat

2.1. Yleinen taloudellinen kehitys

Taloukasvu oli Suomessa alkuvuonna 2023 yllättävän hyvä palveluiden kasvun ansiosta. Teollisuuden tilanne on kuitenkin selvästi heikompi ja rakentaminen on syvässä laskussa. Loppuvuonna korkojen ja hintojen nousun vaikutus on talouteen edelleen negatiivinen ja tuotanto vähenee. Koko vuoden tasolla Suomen bruttokansantuote (BKT) ei kasva tänä vuonna, vaan pysyy viime vuoden tasolla.

Kysynnän odotetaan kuitenkin piristyvän niin Suomessa kuin maailmantaloudessa ensi vuonna, kun korkojen nousu pysähtyy, hintojen nousu hidastuu alle palkankorotusten, ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun. Investointinäkymät ovat valoisat, vaikka tänä ja ensi vuonna asuntorakentaminen väheneekin rajusti. Energiasiiirtymään liittyviä investointisuunnitelmia on ennätyskellisen paljon. Tuotannon kasvu nopeutuukin ja vuonna 2024 BKT kasvaa 1,2 prosenttia ja 1,8 prosenttia vuonna 2025.

Kuluttajahintojen nousu on selvästi hidastunut viime vuoden lopun huipusta. Erityisesti inflaatiota on hidastanut energian hinnan lasku, mutta hintojen nousu on hidastunut myös muuten. Alkuvuonna inflaatiota on pitänyt yllä palvelut ja ruuan hinta sekä asuntoluottojen korot. Inflaation hidastuminen jatkuu myös loppuvuonna, mikä kohentaa kotitalouksien ostovoimaa.

Kotitalouksien ostovoimaa parantaa myös palkkojen ja sosiaalietuuksien, kuten eläkkeiden, totuttua nopeampi nousu erityisesti tänä vuonna. Kotitalouksien tulojen kasvua hillitsee vuosina 2024 ja 2025 sosiaalietuuksien leikkaukset. Ostovoima kuitenkin kohenee ja kääntää yksityisen kulutuksen kasvuun ensi vuonna.

Alkuvuoden jatkunut työllisyyden kasvu on taittunut kesällä ja lievä lasku jatkuu loppuvuonna. Heikoin työllisyystilanne on rakentamisessa. Työllisyyden lasku jää kuitenkin lyhytaikaiseksi ja työllisyys kasvaa uudelleen jo ensi vuonna. Vuoteen 2025 mennessä 15-64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,3 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7 prosenttiin. Avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt huipusta selvästi, mutta niitä on edelleen varsin paljon.

Asuntoluottojen korkojen nopea nousu on lamauttanut asuntomarkkinoita. Uudet asunnot eivät olekaan menneet kaupaksi aiempaan tahtiin ja niiden rakentamisen aloituksia on lykätty. Uusien kohteiden aloitukset ovat vähentyneet noin 40 prosenttia huipustaan.

Asuntorakentaminen vähenee reippaasti sekä tänä että ensi vuonna. Rakentamista pitää kuitenkin yllä korjausrakentaminen ja muu kuin asuinrakentaminen. Asuntomarkkinoiden pysähdystila tulee todennäköisesti jäämään lyhytaikaiseksi. Kunhan hinnat sopeutuvat nousseeseen korkotasoon asuntokauppa piristyy. Asunnoille on edelleen kysyntää, sekä maan sisäinen muutto että ennätysmäinen maahanmuutto luo tarvetta uusille asunnoille.

Lähteet: Valtiovarainministeriö, 9.10.2023 Taloudellinen katsaus syksy 2023.

2.2. Kuntatalouden tilanne ja kehitys

Hallitus asettaa ensimmäisessä julkisen talouden suunnitelmassaan tavoitteeksi, että kansantalouden tilinpidon mukainen kuntahallinnon rahoitusasema on lähellä tasapainoa vuonna 2027. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuntatalouden tilanteen kohenemistä, sillä julkisen talouden painelaskelman perusteella kuntahallinnon rahoitusasema suhteessa bruttokansantuotteeseen on -0,4 % vuonna 2027.

Hallitusohjelman mukaan valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita. Hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille.

Peruspalvelujen valtionosuuslain mukaan tehtävien ja velvoitteiden laajennuksiin sekä uusiin tehtäviin osoitetaan 100-prosenttinen valtionosuus. Valtion rahoitusvastuun täysimääräinen toteutuminen edellyttää myös sitä, että uusien tai laajentuvien tehtävien ja velvoitteiden vaikutukset kuntatalouteen arvioidaan realistisesti. Huomiota tulee kiinnittää myös tehtävä- ja velvoitemuutosten henkilöstövaikutuksiin, koska kunta-alan palkansaajien eläköityminen on voimakasta ja työvoimatilanne vaihtelee paljon niin toimialoittain kuin alueittain.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä väestön ikääntymisestä aiheutuva merkittävä menojen kasvupaine poistui kuntataloudesta. Kuntataloudessa vallitsee kuitenkin edelleen tulojen ja menojen välillä rakenteellinen epätasapaino, joka uhkaa syventyä lähivuosina ilman uusia toimenpiteitä. Kunnilla on tehtäväkentän supistuttua aiempaa vähemmän mahdollisuuksia menosopeutukseen, joten sopeutuspainetta kohdistuu aiempaa enemmän veroprosenttien korotukseen. Kuntien välinen eriytyminen näkyy entistä enemmän myös kuntakentän näkymien ja tulevaisuudenhaasteiden eriytymisenä. Lapsia nuorisoi-kauluokkien pienenemisen myötä tarvitaan entistä enemmän kuntien välistä yhteistyötä koulutuspalvelujen järjestämisessä. Myös osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen edellyttää uusia palveluiden järjestämistapoja. Näiden kehityssuuntien ja heikkenevien talousnäkökymien myötä investointien tarkan tarveharkinnan tärkeys korostuu.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote- ja TE-uudistusten jälkeistä tilannetta. Uudistuksen lähtökohdaksi otetaan tavoite varmistaa eri kokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut kaikkialla Suomessa, ottaa huomioon muuttotappiokuntien tarpeet ja eri alueiden demografisen kehityksen sekä vahvistaa kasvavien kuntien ja kaupunkien edellytyksiä investoida kasvuun ja hoitaa sosiaalisia ongelmia. Tavoitteena on, että hallituksen esitys voidaan antaa eduskunnalle keväätistuntokaudella 2025 ja uusi lainsäädäntö tulisi voimaan 1.1.2026.

Kuntien toimintaedellytysten vahvistamiseksi hallitus käynnistää ohjelman, jonka tavoitteena on karsia kuntien toiminnan ja tehtävien mitoitusta ja toteutustapojen yksityiskohtaista sääntelyä.

Lähde: Kuntatalousohjelma vuosille 2024–2027 : Syksy 2023

2.3. Rautjärven taloudellinen tilanne ja kehitys

Rautjärven kunnan tilinpäätös vuonna 2022 oli ylijäämäinen 0,7 miljoonaa euroa, myös vuosi 2021 oli ylijäämäinen (1,2 milj. euroa). Talouden tasapainotussuunnitelman mukaisesti myös kuluvan vuoden talousarvio 2023 on ylijäämäinen.

Rautjärven kunnan kuluvan vuoden 2023 tilinpäätösennuste näyttää toteuman perusteella paremmalta kuin mitä talousarvioon 2023 on arvioitu. Kunnan toimintatuottojen ennustetaan vuonna 2023 ylittävän talousarvion noin

0,51 % ja toimintamenot ovat alittumassa arvion mukaan 2,39 % kuluvan talousarvion määrärahojen nähden, jonka johdosta myös toimintakate paranee talousarvioon nähden.

Verotuloja on kertynyt yhteensä 7,5 miljoonaa euroa lokakuun loppuun mennessä, mikä on 92 % % talousarvioon nähden. Syyskuun loppuun mennessä kunnan tuloveron kertymä oli 4,25 miljoonaa euroa, joka on 4,16 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna vastaavana ajankohtana. Yhteisöveroja kertyi 1,9 milj. euroa, mikä on 0,5 milj. euroa vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Kiinteistöveron kertymä on 0,697 milj.euro, joka on 9 000 euroa parempi kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana.

Valtionosuuksia on kertynyt kunnalle 2,1 miljoonaa euroa, mikä on 78,7 % talousarvioon nähden. Valtionosuuksien kertymä on 6,2 milj. euroa vähemmän kuin edellistä vuonna.

Tilinpäätösennusteen mukaan verotuloarvion mukaan syntyisi tilikaudelle ylijäämää noin 2,3 milj. euroa. Jos verotulojen kehitys kuitenkin jatkaa samalla tuoton mukaisena tulee tilinpäätös olemaan vielä enemmän ylijäämäinen.

Vuodesta 2019 on tehty talousstrategiatyötä, jonka tavoitteena on saada kunnan talous tasapainoon vuonna 2021 ja mahdollisuuksien mukaan myös koko suunnittelukausi. Tasapainotusohjelma ulottui vuodelle 2023.

Talousarvion 2024 laadinnan pohjana on ollut käyttötalouden osalta kuluvan vuoden talousarvio. Palkkoihin on tehty varaus sopimuskorotuksiin, joiden kustannusvaikutus vuositasolla on 3 % palkkakuluista.

Verotulot laskevat 5,0 % v. 2024, mikä on seurausta siitä, että sote-uudistuksen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Verotulojen laskua pienentää työttömyysvakuutusmaksun aleneminen, mikä kasvattaa kuntien verotuloja 85 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Kuntien verotulojen kehitys normalisoituu keskimäärin 3,2 prosentin vuotuisen kasvuun vuosina 2025–2027.

Rautjärven tuloveroprosentiksi vuodelle 2024 päätettiin 8,3 %.

Yhteisöveron valtion jako-osuus yhteisöveron tuotosta on 76,09 prosenttia ja kuntien 23,91 prosenttia.

Vuonna 2024 yleinen kiinteistövero-% eriytetään yleiseksi rakennuksen kiinteistöveroprosentiksi ja yleiseksi maapohjan veroprosentiksi lisäksi veron alaraja nostetaan.

Talousarvioehdotukseen on Rautjärven kunnan valtionosuudet arvioitu 2 051 608 euroa. Kaikkien kuntien valtionosuutta leikataan vuosina 2024 ja 2025 lisää noin 80 euroa asukasta kohden. Valtion talousarviossa (9.10.) loppupiiskan suuruus oli noin -60 euroa asukasta kohden ja sen jälkeen päivittyneessä valtionosuuslaskelmassa noin -56 euroa asukasta kohden. Uusi luku on -136 euroa/asukas.

Talousarvion laadinnan aikana Valtiovarainministeriö valmistelee täydentävää hallituksen esitystä kunnan peruspalvelujen valtionosuuslain muuttamisesta. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle 23. marraskuuta. Esityksen mukaan:

- Vuotta 2023 koskeva jälkikäteinen valtionosuusvähennys siirrettäisiin vuosien 2024 ja 2025 sijasta tehtäväksi vuodesta 2025 lukien ja jaettaisiin kolmelle vuodelle 2025–2027 (57 §:n 4 mom.).
- Lisäksi vuodelle 2024 valtionosuuteen ehdotetaan 192 miljoonan euron määräaikaista lisäystä (34,70 euroa asukasta kohden). Vastaava määrä valtionosuutta vähennettäisiin määräaikaisella vähennyksellä vuosina 2025–2027, vuosittain 64 miljoonaa (11,57 euroa asukasta kohden).

Näiden määritysten ja epävarmuustekijöiden jälkeen vuoden 2024 talousarvio on 1 380 euroa ylijäämäinen, suunnitteluvuosi 2025 on alijäämäinen 0,15 milj. euroa ja 2026 vuosi 0,6 milj. euroa.

Kunnan investoinneissa varaudutaan – 0,985 milj. euron nettoinvestointien määrään vuoden 2024 osalta ja vesihuoltoliikelaitoksen investointimäärärahavarauksen on - 872 000 euroa.

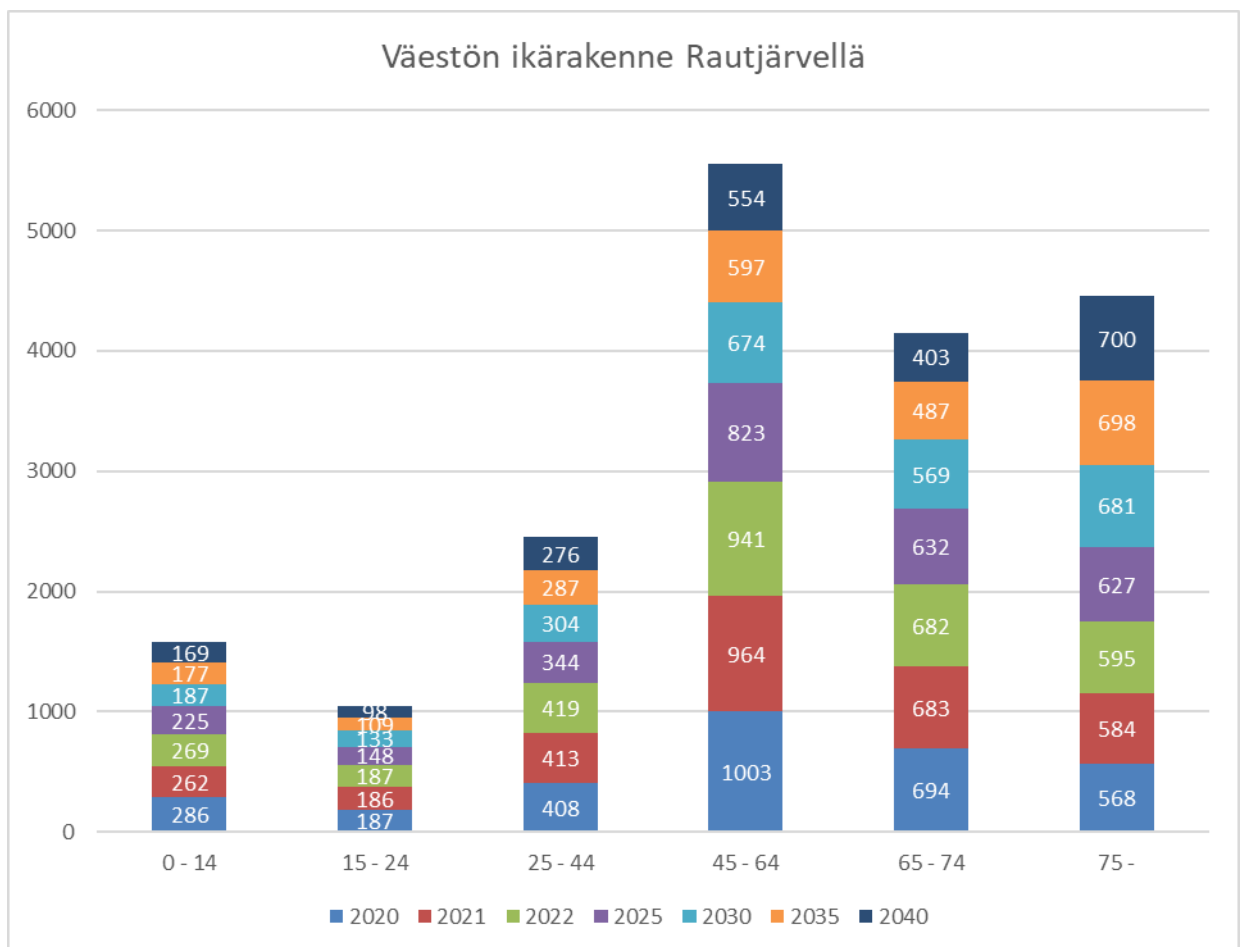
2.4. Kunnan organisaatorakenteen ja toimintojen yhtiöittämisen muutokset

Kunnan organisaation muutos toteutettiin 1.8.2023 alkaen. Muutos vaikuttaa vertailtavuuteen tulosityksikkötasolla. Toimintojen yhtiöittämistä on valmisteltu vuoden aikana ja muutos on huomioitu talousarviossa 2024 niiltä osin kuin valmistelutilanne on sen mahdollistanut.

3. Toimintaympäristö

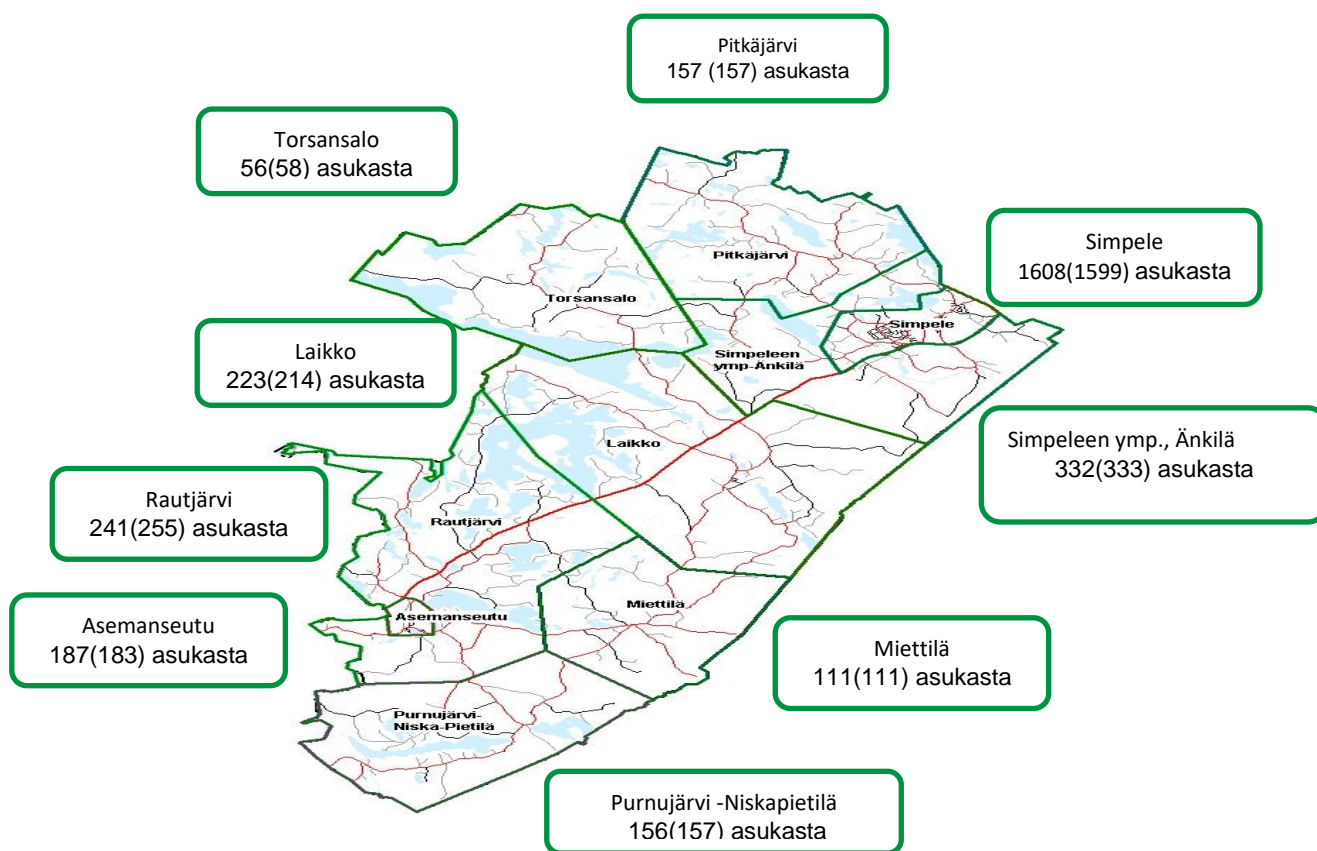
3.1. Rautjärven väestö

Rautjärvellä asui vuoden 2022 lopussa 3095 henkilöä, lisäystä edelliseen vuoteen oli 28 henkilöä. Alle 14-vuotiaiden ikäluokassa ennustetaan vuoteen 2030 mennessä vähentymistä nykyisestä 80 henkilöä, 15-24 -vuotiaiden ikäluokassa 45 henkilöä ja 25-44 -vuotiaiden ikäluokassa 95 henkilöä. 45-64-vuotiaiden määrä tulee vähenemään 287 henkilöllä ja 65-74 -vuotiaiden määrä 113 henkilöllä. Yli 75-vuotiaiden määrän ennustetaan nousevan 101 henkilöä. (Tilastokeskus, väestöennuste).

Kuva 1 Väestörakenne 2022 ja väestöennuste vuosille 2025, 2030, 2035 ja 2040. Tilastokeskus.

Väestöstä yli puolet eli 55,8 % asuu teollisten työpaikkojen, kunnallisten ja kaupallisten palveluiden läheisyydessä Simpeleellä.

Kuva 2 Väestö Rautjärven kunnan osa-alueilla 31.12.2022, suluisa tilanne 31.12.2021 Tilastokeskus.

3.2. Rautjärven elinkeinot ja työllisyys

Rautjärvellä oli vuoden 2021 lopussa 890 työpaikkaa. Työpaikkojen määrä vähentyi edellisvuoteen nähden 4 työpaikalla. Kunnan alueen työpaikkojen määrässä eikä niiden jakautumisesta eri toimialoille ole tapahtunut suurta muutosta. Palvelujen työpaikkojen kasvu jatkaa kasvua muiden toimialojen vähentyessä.

	2020	2021
Alueella olevia työpaikkoja	894	890
Alkutuotannon työpaikkojen osuus %	7,7	8
Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	40,5	39,2
Palvelujen työpaikkojen osuus, %	50,7	51,5
Työpaikkaomavaraisuus	92,8	92,7

Yrityksiä tilastokeskuksen mukaan 31.12.2022 kunnassa oli yhteensä 213. Yrityksiä on syyskuun 2023 loppuun mennessä tänä vuonna perustettu 7 ja lakanneita 9. Rautjärvellä on vahva perinne metsäteollisuudessa ja

RAUTJÄRVEN KUNTA
Talousarvio 2024 ja -suunnitelma 2025 - 2026

pienyrittäjyydessä. Kunnassa on kansainvälisestäikin tunnettu taive- ja lainerikartonkia valmistava Metsä Board, joka on merkittävä alueen työnantaja. Muita eniten työllistäviä yhtiöitä ovat esimerkiksi puunjalostukseen erikoistunut Vankkapuu Oy ja betonituotteiden valmistukseen erikoistunut Karjalan Betoni Oy sekä vanhusten ja kehitysvammaisten hoitoon erikoistunut Silamuskoti.

Kunnan alueella asuvan työllisten määrä on vähentynyt edellisestä vuodesta, eläkeläisten määrän kasvaessa, asuinkunnassa työssä käyvien osuus hyvin kasvussa.

	2020	2021
Alueella asuva työllinen työvoima	960	963
Työllisyysaste %	61,5	81,3
Asuinkunnassaan työssäkäyviä, osuus työllisistä, %	58,8	56
Työttömien osuus työvoimasta, %	19	15,8
Eläkeläisten osuus väestöstä, %	47,2	47,7

	2022	2023
Työttömien osuus työvoimasta syyskuussa	11,6 %	12,4 %
Työttömiä	138 henkilöä	142 henkilöä
Alle 25-vuotiaita	9 henkilöä	16 henkilöä
Pitkäaikaistyöttömiä	45 henkilöä	51 henkilöä
Avoimia työpaikkoja syyskuussa	12 kpl	8 kpl

(ELY-keskus Kaakkois-Suomen työllisyyskatsaus syyskuu 2022 ja 2023)

Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajien määrä on alhaisempi kuin edellisinä vuosina ollen enimmillään vuoden 2022 aikana noin 62 (2021, 122) henkilöä kuukausittain.

4. Henkilöstö

Rautjärven kunnan hallintosääntö tuli voimaan 1.4.2023 lukien. Hallintosäännön mukaisesti kunnanhallitus päätti toimialojen työnjaosta ja nimesi toimialajohtajat. Hallinnolliset toiminnot ja palvelutuotanto toteutetaan kolmessa toimialajohtajien johtamassa keskuksessa: konsernipalvelut, hyvinvointipalvelut ja elinympäristöpalvelut.

Rautjärven kunta pyrkii edistämään henkilöstönsä työhyvinvointia. Työhyvinvoinnin vaikutus ulottuu organisaatiossa paitsi henkilöstöön myös talouteen. Työhyvinvointia seurataan kyselyllä vuosittain. Hyvällä työhyvinvoinnilla lisätään työn tuottavuutta ja laatua.

Henkilöstön mitoituksessa ja kehittämisessä noudatetaan valtuuston hyväksymää henkilöstöstrategiaa. Kunnan palveluksessa oli vakinaisessa palvelussuhteessa vuonna 2023 yhteensä 98 henkilöä ja vuonna 2023 talousarvion mukaan henkilöstösuunnittelussa määrä oli 101,30 henkilöä. Henkilöstömäärien välinen ero johtuu vakinaisten tehtävien määräaikaisesta täyttämisestä. Vuoden 2024 talousarvion henkilöstösuunnitelman mukaan vi-

roissa ja toimissa on 100,30 henkilöä eli vähennystä on 1 henkilötyövuosi. Eläköitymisennusteen mukaan vuosina 2024 eläköityy 3 henkilöä ja vuosina 2025-2026 eläköityy yhteensä 8 henkilöä.

5. Kuntastrategia

5.1. Kuntastrategia ja sen valmistelu, toteutus ja seuranta

Kuntastrategia päivitettiin syksyllä 2023.

Strategian päivityksen 2023 tavoitteet

- Vähentää ja selkeyttää tavoitteita
 - Tavoitteiden saavuttamisen on oltava mitattavissa
 - Tavoitteen saavuttaminen selkeästi raportoitavissa
 - Strategisia toimienpiteitä käynnissä yksi tavoitetta kohden
- Arvioida toimintaympäristön muutosten vaikutuksia
- Arvioida kuntalaisten ja yrittäjien odotuksia kunnalle
- Määrittellä toiminnalliset tavoitteet talousarvioon 2024 sekä taloussuunnitelmaan 2025 2026

Visio**Padot murtava koti- ja kutupaikka**

Elämä vetää kasvua puoleensa. Kunta elää kohisten, kun totuttuja rajoja rikkoen kehitämme matkailua, yrittäjyyden tapoja ja mahdollisuuksia. Kotoisa kuhina kutsuu elämää ja ihmisiä puoleensa tulevaisuudessakin. Kun padot murtuvat, kasvaa kehitys- ja kasvuhakuisten yritysten sekä työikäisen väestön määrä, ja näiden myötä myös kunnan talous.

Rautjärveläinen identiteetti

Houkutteleva asuin- ja yrittäjyyskunta viestii sisäisesti ja ulkoisesti yhteisen toiminnan ja yrittämisen tarjoamista mahdollisuuksista. Viestintä on rohkeaa, positiivista ja muutoksen voimaan uskovaa. Uskallamme tunnistaa ja tunnustaa meidät muista erottavat ominaisuudet ja kiteyttää ne rautjärveläiseksi identiteetiksi, jossa järjestöillä on erityisen merkittävä rooli. Ulkoisen kuntakuvan myötä vahvistuu myös sisäinen ylpeys rautjärveläisyydestä ja sen edustamasta mielenmaisemasta.

Arvot**AVOIMUUS:**

- Pysymme rohkeasti liikkeessä, emmekä jää muutoksen jalkoihin vaan olemme sen mahdollistajia.
- Olemme innovatiivisia ja uusiutuvia sekä avoimia tuoreita ajatuksia kohtaan.
- Kirkastamme yhteistyössä eri toimijoiden kanssa koko kuntayhteisölle tulevaisuuden tarjoamien mahdollisuuksien kirjoa.
- Valamme rautjärveläistä tulevaisuudenuskoa ja rohkeaa toiveikkuutta jo kotoa käsin.
- Hyväksymme, etteivät omat asukkaat, omat yritykset ja olemassa olevat palvelut riitä kasvun tielle, vaan satsaamme rohkeasti kasvuun.
- Olemme avoimia erilaisuudelle ja muualta tulevia kohtaan.

YHTEISÖLLISYYS:

- Rautjärvellä on lämpöä ja lämminhenkisyyttä.
- Toimimme yhdessä ja yhteisöllisesti myös naapurikuntien ja muiden ulkoisten kumppanien kanssa.
- Jokainen tuo itsensä, ajatuksensa, osaamisensa ja kokemuksensa osaksi kunnan yhteistä kehitystyötä.
- Muutokset syntyvät yhdessä tekemällä ja huomioimalla toisemme yksilöinä.

VASTUULLISUUS:

- Päätökset ja teot perustuvat pitkäjänteisiin hyötyihin.
- Haluamme taata elävän kunnan edellytykset myös tulevaisuudessa, siksi panostamme hiilineutraaliuteen ja vihreän siirtymän teknologioihin.
- Huolehdimme ennakoivasti rautjärveläisten kehon ja mielen terveydestä sekä kulttuurista.
- Pidämme talouden tasapainossa.

Strategiset tavoitteet ja toimenpiteet 2024 - 2026

Kunnan tunnettuus yritys- ja matkailukuntana kasvaa

TAVOITE	MITTARIT	TOIMENPITEET
Kunnan imagon ja brändin vahvistaminen	Lehti- ja someosumien määrä valikoituissa medioissa	Viestintä- ja markkinointiohjelman laadinta
Vetovoimainen luonto- ja retkeilykohde	Kävijämäärät matkailukohteissa	Hiitolanjoen, Konkalammen sekä pyöräily- ja retkeilyreittien kokonaiskehittäminen
		Miettilän kasarmikankaan kehittäminen

Enemmän työikäisiä ja työssäkäyviä asukkaita

TAVOITE	MITTARIT	TOIMENPITEET
Kunnan muuttovoitto	Muuttovoitto +25 asukasta vuodessa	Aktiivinen maahanmuuton tukeminen (mm. pakolaiset, opiskelijat)
Työnantajat saavat riittävästi työvoimaa	Työikäisten määrä 1350	
	Työllisyysaste	Rekrytoinnin tuen toteuttaminen yhteistyössä työnantajien kanssa

Kunta kiinnostaa asukkaita, vierailijoita ja yrityksiä

TAVOITE	MITTARIT	TOIMENPITEET
Kattavat liikunta- ja kulttuuripalvelut	Kulttuuritilaisuuksiin osallistuneiden määrä	Kulttuuritoiminnan kehittäminen; kulttuurikulttuurituottaja, kirjasto
Päästöttömään energiaan perustuvan yritystoiminnan kehittyminen	Julkisten kulkuyhteyksien määrä	Yritystoiminta-alueiden kehittäminen ja markkinointi
Toimivat yritys-, sijoittautumis- ja työllisyyspalvelut	Hinku-laskenta	Paikallisten tarpeiden määrittely TE-uudistuksessa

Sitoutuminen kasvaa ja kunnan työikäiset asukkaat viihtyvät kunnassa

TAVOITE	MITTARIT	TOIMENPITEET
Toiseen asteen kouluttautumismahdollisuudet	Toimivien ja aloittavien yritysten määrä	Oppimisympäristöjen ja harjoittelu- paikkojen tarjoaminen sekä oppisopimusten edistäminen.
	Koulutuksen aloittaneet lukiolaiset Rautjärven lukiossa	
	Muut 2. asteen koulutuksessa aloittaneet rautjärveläiset	
	Yrityspalvelujen kontaktit	
Tietoliikenneyhteyksien varmistaminen	Mobiilipalvelujen kattavuus	Etätyöpisteiden ja Wifi HotSpottien tarjoaminen
		Laajakaistahankkeiden edistäminen

Kunnan asukkaat ja työntekijät voivat paremmin

TAVOITE	MITTARIT	TOIMENPITEET
Kuntalaiset ovat hyvinvoivia ja liikkuvia	Liikuntaryhmien ja –paikkojen käyttäjämäärä	Suomen harrastamisen malli kunnan toimintamalliksi ja vertaisohjauksen kehittäminen
		Perhetapahtumat kuukausittain
	Kansallinen sairastavuusindeksi	
	Verotettavien tulojen kasvu	
Lasten ja nuorten mielen hyvinvointi	Jokaisella lapsella on ainakin yksi harrastus	Koulun kerhot harrastustoiminnan tukena
	Kouluterveyskyselyn tulokset	Varhaiskasvatuksen perhetyö
		Koulunuorisotyön vakiinnuttaminen

6. Talousstrategia

Rautjärven kunnan tilinpäätökset ovat olleet ylijäämäiset 2021 vuonna 1 236 789,54 € sekä 2022 vuonna 699 526,60 €. Kuluvan vuoden 2023 on arvioitu muodostuvan ylijäämäiseksi noin 2,4 milj. euroa.

Vuodesta 2019 on tehty talousstrategiatyötä, jonka tavoitteena on saada kunnan talous tasapainoon vuonna 2021 ja mahdollisuuksien mukaan myös koko suunnittelukausi. Tasapainotusohjelma ulottuu vuodelle 2023.

Kunnan taseessa on ylijäämää 9 332 748,54 euroa, mistä johtuen kuntalain tasapainovelvoitteen mukaan kunnalla on mahdollista tehdä alijäämäinen talousarvio. Kunnallisveroprocentin käsittelyssä kunnanvaltuusto ja -hallitus päättivät asettaa vuoden 2024 tulostavoitteeksi +/- 0 euroa.

Kaikkien kuntien valtionosuutta leikataan vuosina 2024 ja 2025 lisää noin 80 euroa asukasta kohden. Valtion talousarviossa (9.10.) loppupiiskan suuruus oli noin -60 euroa asukasta kohden ja sen jälkeen päivittyneessä valtionosuuslaskelmassa noin -56 euroa asukasta kohden. Uusi luku on -136 euroa/asukas. Vaikutuksia vuodelle 2024 lievennetään lykkäämällä vuotta 2023 koskevan jälkikäteisen valtionosuuden vähennyksen alkamista vuodelle 2025 ja jakamalla vähennys kolmelle vuodelle. Lisäksi vuodelle 2024 tehdään määräaikainen 192 miljoonan euron (34,70 euroa asukasta kohden) valtionosuuden lisäys. Vastaavasti valtionosuutta vähennetään määräraikaisesti vuosittain 64 miljoonaa vuosina 2025–2027 (11,57 euroa asukasta kohden).

Tuleva talousarvio 2024 tasapainotetaan +/- 0 euroa tulokseen, suunnitelmavuodet 2025 on alijäämäinen 0,15 milj.euroa ja 2026 noin 0,6 milj. euroa alijäämäinen.

Mahdolliset talouden tasapainottamistarpeet ja -kohteet

Talousarvion 2024 laadinnan pohjana on ollut käyttötalouden osalta kuluvan vuoden taso. Palkkoihin on arvioitu tulevan sopimusten mukaiset korotukset, joiden kustannusvaikutus vuositasolla on 3 %.

Verorahoituksen valmistelun pohjana käytettiin tuloveroprocenttina 8,3 %. Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti on 1,03 vuonna 2024 ja yleinen maapohjan kiinteistöveroprosentti 1,30 prosenttiyksikköä. Verotuloennusteen mukaan on verotulojen määrä talousarviovuonna 2024 yhteensä 7 641 000 euroa ja 2025 vuonna 7 903 000 euroa sekä 2026 vuonna 7 606 000 euroa.

Valtiovarainministeriön 23.11.2023 julkaiseman valtionosuuslaskelman mukaan Rautjärven kunnan valtionosuudet vuonna 2024 ovat 2 067 000 euroa eli 668 €/asukas, vuonna 2025 osuus on 1 671 915 euroa eli 541 €/asukas ja 1 570 000 euroa vuonna 2026 eli 508 €/asukas.

Kunnan investoinneissa varaudutaan 985 000 euron nettoinvestointien määrään vuoden 2024 osalta ja vesi-huoltoliikelaitoksen investointimäärärahavaraus on 872 000 euroa.

TE-palveluiden siirto kunnille toteutuu vuoden 2025 alusta lukien. Rautjärvi on osana Etelä-Karjalan työllisyysaluetta. Kunnalle siirtyviä kustannuksia TE-palveluista on arvioitu tämänhetkisen tiedon mukaan noin 435.000 euroa ja valtionosuusrahoitusta 400.000 euroa ja siirtymäajan jälkeen 340.000 euroa. Työttömyysturvan laajaksi rahoitusvastuuksi on arvioitu 460.000 euroksi (nykyinen 243.00 euroa), jonka perusteella kertamuutoksena kunnan valtionosuus nousisi 236.000 euroa. Kertamuutoksen jälkeen työttömyysturvakustannusten muutokset jäävät kunnan rahoitettavaksi eikä valtionosuusperustetta enää muuteta.

Hyvinvointialueen siirtyvän rahoituksen jälkeen kunnan peruspalveluiden valtionosuuden alentaminen edellyttää vuonna 2025 noin 147 000 ja vuonna 2026 noin 600 000 euron tasapainotusta.

7. Talousarvio ja –suunnitelman rakenne

7.1. Talousarvion rakenne

Kunnan ja kuntayhtymän talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnallisen liikelaitoksen talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee olla tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa (KuntaL 110 § ja 120 §).

Käyttötaloulososassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

Käyttötaloulososan tavoitteissa on pohjana on hyväksytty kuntastrategia, jonka pohjalta on johdettu vuoden 2024 talousarvion sekä taloussuunnitelman 2025 - 2026 toiminnan ja talouden tavoitteet sekä mittarit. Tavoitteissa huomioidaan lisäksi myös laaja hyvinvointisuunnitelma. Seurannan pohjana raportoinnissa käytetään samaa rakennetta kuin käyttötalouden esitysmuodossa, johon lisätään kulloisenkin seurantakauden toteumatiedot ja analyysi.

Kunnan ja kuntayhtymän toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden ohjauksen ja valvonnan välineitä. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää kunnassa valtuusto ja kuntayhtymässä valtuusto tai yhtymäkokous. Kunnallisen liikelaitoksen talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää johtokunta, mutta valtuuston asettamien sitovien tavoitteiden muutoksista päättää kuitenkin valtuusto.

7.2. Talousarvion sitovuustaso

Valtuusto hyväksyy talousarvion hyväksymisen yhteydessä sitovuustasot.

Käyttötalousosa:

- tulosalueiden toimintakatteet eli toimintakulujen ja -tuottojen nettosummat
- toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Käyttötaloulososan tulosalueet:

1. Konsernipalvelut
Kunnanhallituksen alaiset tulosalueet:
 - o Konsernijohto

- Elinvoimaisuuden edistäminen
- Työllisyyden edistäminen
- 2. Hyvinvointipalvelut
Hyvinvointilautakunnan alainen tulosalue:
 - Hyvinvoinnin edistäminen
- 3. Elinympäristöpalvelut
Elinympäristölautakunnan alainen tulosalue:
 - Elinympäristö
 Liikelaitos- ja lupajohtokunnan alaiset tulosalueet:
 - Rakentamisen ohjaus
 - Rautjärven kunnan vesihuoltoliikelaitos (Rautjärven Vesi)

Tuloslaskelmaosa:

- verotulot
- valtionosuudet
- rahoitustulojen osalta korko ja muut rahoitustuotot
- rahoitusmenojen osalta korko ja muut rahoitusmenot

Rahoitusosa:

- Antolainasaamisten lisäykset
- Pitkäaikaisten lainojen lisäys

Investointiosa:

Investointiosassa nimetyille kohteille myönnetyt määrärahat ovat hankekohtaisesti sitovia, kun kysymyksessä on yli 300.000 € rakentamishanke.

Hankeryhmittäin ovat valtuustoon nähden sitovia määrärahoja:

- Maan hankinta/myynti
- Muut kuin yli 300.000 euron rakennukset ja rakennelmat
- Kadut, tiet, torit ja puistot
- Muut maa- ja vesirakenteet
- Liikelaitosten kiinteät rakenteet ja laitteet
- Sähköverkko ja ulkovalaistuslaitteet
- Muut laitoskoneet ja laitteet
- Koneet ja kalusto/konsernipalvelut
- Koneet ja kalusto/hyvinvointipalvelut
- Koneet ja kalusto/elinympäristöpalvelut
- Osakkeet ja osuudet

7.3. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä.

Sisäisen valvonnan keinoin ja osana johtamista valvotaan talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista, toiminnan lakien- ja säännöstenmukaisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä voimavarojen käyttöä. Sisäistä valvontaa toteutetaan jokaisella organisaatiotasolla hallintosäännön mukaisesti.

Riskienhallintasuunnitelma päivitettiin vuoden 2016 aikana vastaamaan riskienarviointilomakkeissa havaittuja ja esille nousevia riskejä ehkäiseväksi. Suunnitelma tarkistetaan valtuustokausittain.

7.4. Tilivelvolliset luottamushenkilöt ja viranhaltijat

1.8.2021 voimaan tulleen hallintosäännön mukaisen organisaation tilivelvolliset Rautjärven kunnassa ovat seuraavat:

Kunnanhallituksen jäsenet, kunnanjohtaja ja hallintojohtaja
Elinympäristölautakunnan jäsenet, tekninen johtaja, rakennus- ja kunnossapitopäällikkö
Hyvinvointilautakunnan jäsenet, hyvinvointijohtaja, Simpeleen koulun ja lukion rehtori,
Liikelaitos- ja lupajohtokunnan jäsenet, liikelaitoksen johtaja, rakennustarkastaja

8. Käyttötalousosa

8.1. Kunnanhallitus

Konsernipalvelut

Konsernipalvelut valmistelee ja avustaa kunnanhallitusta ja - valtuustoa konserniin kuuluvien yhteisöjen johtamisessa ja kunnan toimintaa koskevien päätösten valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Konsernipalvelut tuottaa kaikkien toimialojen yhteiset suunnittelu-, talous-, henkilöstö- ja tietohallintopalvelut sekä valtionhallinnon ja muiden kumppanuusorganisaatioiden osalta. Kunnan asiakaspalvelutehtävät hoidetaan pääosin asiointipisteessä. Konsernipalvelun ulkoisia asiakkaita ovat palveluja ja tietoa tuottavat ja tarvitsevat yhteistyökumppanit sekä kuntalaiset ja päätöksentekijät. Sisäisiä asiakkaita ovat kunnan muut toimialat, työpaikat ja työyhteisöt.

8.1.1. Konsernijohto

Tulosityksiköt

Tarkastustoiminta
Kuntakonsernin johto
Vaikuttamistoimielimet
Vaalit
Kuntien yhteistoiminta
Hallintopalvelut

Tilivelvolliset: kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja

Ydintoiminnan kuvaus

Toimintayksikön tavoitteena on turvata kunnan elinvoimaisuutta sekä edistää sitä elinkeinopolitiikan, kaavoituksen, maankäytön, työllisyyden hoidon ja kehittämishankkeiden keinoin.

Tarkastustoiminta

Kunnan ja kuntayhtymän arviointi- ja tarkastustoiminta koostuu tarkastuslautakunnan vastuulla olevasta arviointitoiminnasta, tilintarkastuksesta sekä sisäisestä tarkastuksesta.

Kuntakonsernin johto

Kuntakonsernin johto vastaa kunnan johtamisesta päätetyn kuntastrategian painopistealueiden mukaisesti. Kuntakonsernin johtoon kuuluvat kunnanvaltuusto ja kunnanhallitus.

Vaikuttamistoimielimet

Rautjärven kunnan vanhus- ja vammaisneuvosto on kunnanhallituksen alainen toimikunta. Vanhus- ja vammaisneuvosto ideoi ja järjestää erilaisia tapahtumia ikääntyneen väestön, vammaisten ja muiden erityisryhmien aktivoimiseksi, arvioi kunnan ja kuntayhtymien sekä yksityisten ja kolmannen sektorin toimijoiden palveluja heidän näkökulmastansa ja tekee tarvittaessa parannus- ja korjausehdotuksia.

Vaalit

Suomessa toimitetaan seuraavat yleiset valtakunnalliset vaalit:

- eduskuntavaalit joka neljäs vuosi,
- alue- ja kuntavaalit joka neljäs vuosi,
- tasavallan presidentin vaali (presidentinvaali) joka kuudes vuosi ja
- Euroopan parlamentin vaalit (europarlamenttivaalit) joka viides vuosi.

Vaalien lisäksi voidaan toimittaa myös yleiseen äänestys-oikeuteen perustuvia

- neuvoo-antavia valtiollisia kansanäänestyksiä ja
- neuvoo-antavia hyvinvointialueen tai kunnan kansanäänestyksiä.

Vuoden 2024 presidentinvaalin vaalipäivä on sunnuntai 28.1.2024 ja EU-vaalit 2024 6.–9. kesäkuuta 2024.

Kuntien yhteistoiminta

Kunnat ja kuntayhtymät voivat harjoittaa sopimusperusteista yhteistoimintaa järjestäessään palvelujaan. Yhteistoiminta voidaan toteuttaa julkisoikeudellisessa tai yksityisoikeudellisessa muodossa. Kuntien julkisoikeudellisesta yhteistoiminnasta säädetään kuntalaissa.

Rautjärven kunta järjestää ja turvaa merkittävän osan palveluista ja niiden saatavuudesta yhteistyössä muiden Etelä-Karjalan kuntien kanssa.

Ympäristönsuojelun, ympäristöterveydenhuollon, eläinsuojelun ja eläinlääkintähuollon palvelujen järjestämistä vastuu on siirretty Imatran Seudun Ympäristötoimelle. Imatran Seudun Ympäristötoimi on osa Imatran kaupungin organisaatiota.

Rautjärven kunta on mukana TE2024 -uudistuksen Etelä-Karjalan maakunnallisessa yhteistoiminta-alueen valmistelussa. Etelä-Karjalassa TE-palvelut tullaan järjestämään vastuukuntamallilla.

Hallintopalvelut

HR tukee työntekijän työsuhdetta ja hyvinvointia. Se on ihmisten osaamisen johtamista. Henkilöstöhallinnon tehtävänä on tukea toiminnan tavoitteita suunnittelemalla ja kehittämällä henkilöstöön liittyviä toimintoja strategia huomioiden

Hallinto- ja talouspalvelut vastaa tukipalveluyksikkönä hallinto- ja talouspalveluiden järjestämisestä. Hallinnon tehtäviin kuuluu kunnanhallituksen ja -valtuuston asioiden valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät sekä näiden toimielinten sihteeritehtävät. Hallinto- ja talouspalvelut huolehtii kunnan keskitetystä taloudenhoidosta.

TALOUSARVIO 2024

Osallisuus ja päätöksenteko

Tilin nimi	TP	Muutettu TA	Talousarvio	Taloussuunnitelma	Taloussuunnitelma
	2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	145 640	45 709	45 650	38 650	40 650
Toimintakulut	-1 107 961	-1 109 146	-1 021 548	-1 032 510	-1 041 244
TOIMINTAKATE	-962 321	-1 063 437	-975 898	-993 860	-1 000 594
VUOSIKATE	-962 321	-1 063 437	-975 898	-993 860	-1 000 594
Poistot ja arvonalentumiset	-10 112	-11 100	-10 500	-10 500	-10 500
TILIKAUDEN TULOS	-972 433	-1 074 537	-986 398	-1 004 360	-1 011 094
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-972 433	-1 074 537	-986 398	-1 004 360	-1 011 094

Kuntien yhteiset palvelut

Tilin nimi	TP	Muutettu TA	Talousarvio	Taloussuunnitelma	Taloussuunnitelma
	2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	8 200				
Toimintakulut	-17 026 254	-229 210	-175 249	-175 249	-175 249
TOIMINTAKATE	-17 018 054	-229 210	-175 249	-175 249	-175 249
VUOSIKATE	-17 018 054	-229 210	-175 249	-175 249	-175 249
TILIKAUDEN TULOS	-17 018 054	-229 210	-175 249	-175 249	-175 249
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-17 018 054	-229 210	-175 249	-175 249	-175 249

TY110

Tilin nimi	Talousarvio	TY1000	TY1020	TY1040	TY1080
	2024	Tarkastustoiminta	Hallinto- ja talouspalvelut	Henkilöstöpalvelut	Vaastit
Toimintatuotot	45 650		10 650	25 000	10 000
Toimintakulut	-744 760	-11 888	-529 032	-197 992	-5 850
TOIMINTAKATE	-699 110	-11 888	-518 382	-172 992	4 150
VUOSIKATE	-699 110	-11 888	-518 382	-172 992	4 150
Poistot ja arvonalentumiset	-10 500		-10 500		
TILIKAUDEN TULOS	-709 610	-11 888	-528 882	-172 992	4 150
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-709 610	-11 888	-528 882	-172 992	4 150

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Talouden tasapainon tavoitteleminen on perusteltua ulottaa talousarviovuoden lisäksi myös suunnitteluvuosille. Valtiovarainministeriö arvioi kuntatalouden pysyvän lähivuodet selvästi alijäämäisenä, joten kuntatalouteen ei ole näköpiirissä helppoja ratkaisuja. Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen.

TE-palvelut siirtyvät kunnille vuoden 2024 aikana ja siihen liittyvät riskit kohdistuvat talouteen sekä siihen kuinka hyvin toiminnan organisointi onnistuu maakunnallisesti, jotta kunnan elinvoimaisuuteen vahvasti vaikuttava työllistäminen saadaan käyntiin kunnan tavoitteiden mukaisesti.

Tietojärjestelmiin kohdistuvat uhat muodostavat riskin kunnan toiminnalle, joten tietoturvaan ja tietojärjestelmien jatkuvuudenhallintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Kriittisen tietojärjestelmät ovat erityisen huomion kohteena, koska toimintahäiriö voi heikentää huomattavasti palvelutoiminnan tehokkuutta ja pahimmillaan keskeyttää tuotannon, vaarantaa tietojen salassapidon, aiheuttaa ison maineriskin tai saattaa aiheuttaa pahimmillaan jopa vaaraa hengelle ja terveydelle. Turvallisuus on vakaan ja hyvinvoivan yhteiskunnan sekä myös kunnan kivijalka.

8.1.2. Elinvoimaisuuden edistäminen

Tulosyksiköt

Yleiskaavoitus
Elinvoimaisuuden edistäminen

Tilivelvolliset: kunnanhallituksen jäsenet, kunnanjohtaja, projektijohtaja

Yleiskaavoitus

Yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta. Asemakaavaa laadittaessa tarkistetaan, minkälaisia ohjeita yleiskaavassa annetaan maankäytölle. Yleiskaavan vahvistaa kunnanvaltuusto.

Yleiskaavatyössä keskitytään Änkilän ja Laikonkankaan aurinkovoimalahankkeiden yleiskaavojen laadintaan. Molempiin hankkeisiin on saatu Ympäristöministeriön avustusta ja suunnittelua tehdään yhteistyössä hankekehittäjä 3Flash Finland Oy:n kanssa. Kunta on myös aktiivisesti mukana vetytalouden edistämiseen liittyvien maankäytön suunnittelun tarpeiden määrittelyssä Suomen Vetylaakso ry:n jäsenenä.

Elinvoimaisuuden edistäminen

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Imatran Seudun Kehitysyhtiö Oy:n osakassopimus on toistaiseksi voimassa oleva ja 3 kk irtisanomisajalla vuoden 2022 alusta alkaen. Rautjärven kunta on varautunut ostamaan perusmuotoisten uusyrityspalvelujen ja yritysneuvonnan sekä yritysryhmähankkeiden järjestämisen ostopalveluna hintaan 46 000 euroa vuodessa. Laskut tulevat kuukausittain.

Omistajavaihdospalvelu järjestetään Etelä-Karjalan Yrittäjät ry:n toimintana hankerahoituksen avulla, jonka kustannuksista kunnat maksavat yhteensä suunnilleen 40.000 euroa vuodessa. Vuodelle 2024 Rautjärven kunnan osuus on noin 3000 euroa.

BusinessMill -yrityshautomotoiminnan rahoituksesta Rautjärven osuus vuodelle 2024 on 3 571 euroa.

Kärki-Leaderin toiminnan rahoitukseen varataan 11 571 €/vuosi ja se laskutetaan kerralla. Lisäksi jäsenmaksu 250 €/vuosi.

Hankkeet

Vakinaisen elinvoima- ja hankekehittäjän hankkeisiin menevää työaikaa ja niiden palkkarahoitusta vuonna 2024 ei voi tässä vaiheessa arvioida, sillä uudet ohjelmakaudet vasta alkaneet, eikä uusia hankekehakemuksia ole vielä vireillä. Hiitolanjoen sekä Miettälän Kasarminkankaan edelleen kehittäminen vaativat uusia hankkeita. Muina vastuualueina on matkailun ja markkinoinnin kehittäminen sekä yhteistyö yritysten ja kolmannen sektorin kanssa. Rautjärven kunta on sitoutunut olemaan mukana seuraavissa verkostohankkeissa:

- ProAgrian Voiman merkit -hanke, omarahoitusosuus 1109 €
- Centrian Distance LAB -hankkeessa yhteistyökumppanina
- Hiitolanjoen vapautuminen – juhla, 10 000 euroa

Tulevia selvitettäviä ja valmisteltavia hanketeemoja:

- Miettälän Kasarminkankaan historian esiin nostaminen (matkailuteema)
- Kansainvälisen matkailun kehittäminen, mahdollisesti Central Baltic-ohjelmasta
- Laikon vedenottamon suunnittelu ja rakentaminen, mahdollisesti JTF-ohjelmasta
- Vetytalouteen liittymisen edellytykset -selvityshanke

Tapahtuma-avustuksiin varataan 10 000 euroa.

Viestintä ja markkinointi

Elinvoiman keskeisin tavoite on kasvattaa kunnan tunnettuutta yritys- ja matkailukuntana. Viestinnän ja markkinoinnin painopisteet keskittyvät ensisijaisesti Hiitolanjoen brändäykseen vetovoimaisena luonto- ja retkeilykohteena. Hiitolanjoen aluetta markkinoidaan myös potentiaalisena toimintaympäristönä matkailualan yrityksille. Luonto- ja retkeilymatkailukohteiden markkinoinnissa huomioidaan myös Hiitolanjoen, Konkalammen sekä pyöräily- ja retkeilyreittien kokonaiskehittämishanke. Viestinnän toinen matkailun kärki keskittyy Miettälän kasarminkankaan alueellisen toiminnan markkinointiin ja brändin rakentamiseen. Kuntaviestinnän keskeisimmät painopisteet liittyvät kunnan imagon ja brändin kirkastamiseen, jota lähdetään toteuttamaan laatimalla viestintä- ja markkinointiohjelma. Matkailualueiden markkinointia lähdetään toteuttamaan uusimalla tienvarsiopasteita VT6 varrelta sekä kampanjoimalla pääteiden varrella digitaalimainonnan kampanjoilla ja lehti-ilmoituksilla. Maakunnallista goSaimaa -markkinointiyhteistyötä jatketaan ja siihen varataan 5 500 euroa/vuosi. Lisäksi kunta osallistuu Helsingin matkamessuille sekä Lahden Raksa-messuille. Lisäksi panostamme kohdennettuihin somekampanjoihin.

AarreApp –sovelluksen. Sovelluksen käytöstä luovutaan, jos sitä ei saada toimimaan halutulla tavalla vuoden 2024 aikana.

Tulosalueen toimenpiteet 2024	Arviointikriteeri	Tavoitetaso
Viestintä- ja markkinointiohjelman ladinata	Valmis	<ul style="list-style-type: none"> Kuntakonsernin viestintä ja markkinointi toteutuu koordinoitusti
Työllisyys- ja yrittäjyysohjelman ladinata	Valmis	<ul style="list-style-type: none"> Ohjelma laadittu yhteistyössä yrittäjien kanssa
Yritystoiminta-alueiden kehittäminen ja markkinointi	Markkinointimateriaali valmis	<ul style="list-style-type: none"> Markkinointi on aloitettu toimitilayhtiön aloitettaessa
Laajakaistahankkeiden edistäminen		<ul style="list-style-type: none"> Hankesuunnittelu valmis
Etätyöpisteiden ja WiFi HotSpottien tarjoaminen	Toteutunut	<ul style="list-style-type: none"> Kunnan eteläpäässä on tarjolla etätyöpiste Simpeleen torilla, Hiitolanjoella ja Miettilän reservikasarmialueella on WiFi HotSpotit.

TALOUSARVIO 2024

Elinvoimaisuuden kehittäminen

Tilin nimi	TP	Muutettu TA	Talousarvio	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
	2022	2023	2024		
Toimintatuotot	-39 289	87 200	186 720	186 720	186 720
Toimintakulut	-242 103	-895 140	-1 059 669	-1 063 706	-1 066 867
TOIMINTAKATE	-281 393	-807 940	-872 949	-876 986	-880 147
VUOSIKATE	-281 393	-807 940	-872 949	-876 986	-880 147
Poistot ja arvonalentumiset			-1 200	-1 200	-1 200
TILIKAUDEN TULOS	-281 393	-807 940	-874 149	-878 186	-881 347
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-281 393	-807 940	-874 149	-878 186	-881 347

8.1.3. Työllisyyden edistäminen

Tulosityksiköt

Työllisyyden edistäminen
 Työpaja Voimala

Tilivelvolliset: kunnanjohtaja ja työllisyyskoordinaattori

Ydintoiminnan kuvaus

Työllisyyden edistäminen on toimivaa monialaista yhteistyötä edellyttävä kokonaisuus. Hyvinvointialueuudistus ja valmistelussa oleva TE-palvelut 2024 –uudistus vaikuttavat työllisyyden edistämisen kokonaisuuteen ja mm. eri toimijoiden rooleihin merkittävästi. Yhteistyöhön tarvitaan uudenlaisia rakenteita ja toimintamalleja. Monialaisessa yhteistyössä ja yhdyspinnoilla onnistuminen on asiakkaiden näkökulmasta ydintärkeää, jotta he saavat tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti ja sujuvasti.

Työpajatoiminta vahvistaa valmennuksen ja merkityksellisen tekemisen avulla nuorten ja aikuisten elämänhallintaa ja työelämävalmiuksia. Työpaja on valmennusyhteisö, jonka tavoitteena on tukea hyvinvointia, tunnistaa osaamista ja valmentaa kohti koulutusta ja työtä. Valmennus työpajalla on tavoitteellista, valmentautujan tarpeiden mukaista tukemista sekä taitojen ja osaamisen kehittämistä.

Työllisyyden edistäminen on siirtynyt kunnanhallituksen alaisuuteen hyvinvointitoimialalta vuoden 2023 aikana.

Tulosalueen toimenpiteet 2024	Arviointikriteeri	Tavoitetaso
Rekrytoinnin tuen toteuttaminen yhteistyössä työnantajien kanssa	Toimintamalli valmis	<ul style="list-style-type: none"> Kunta ja keskeiset työnantajat tekevät yhteistyötä
Paikallisten tarpeiden huomioiminen TE-uudistuksessa	Työllisyysalueen palvelustrategia	<ul style="list-style-type: none"> Kunnan näkemykset on otettu huomioon palveluja järjestettäessä ja toimivaltaa on päätetty siirtää.
Oppimisympäristöjen ja harjoittelupaikkojen tarjoaminen sekä oppisopimusten edistäminen	Kunta mukana kehittämishankkeessa	<ul style="list-style-type: none"> Hanke käynnistynyt

TALOUSARVIO 2023

TY122 Työllisyyden edistäminen

Tilin nimi	Talousarvio 2024	TY1300 Työllisyyden edistäminen
Toimintatuotot	73 720	73 720
Toimintakulut	-658 284	-658 284
TOIMINTAKATE	-584 564	-584 564
VUOSIKATE	-584 564	-584 564
Poistot ja arvonalentumiset	-1 200	-1 200
TILIKAUDEN TULOS	-585 764	-585 764
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-585 764	-585 764

Kunnanhallituksen tulosalueet yhteensä

Kunnanhallitus

Tilin nimi	TP 2022	Muutettu TA 2023	Talousarvio 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatuotot	114 551	132 909	232 370	225 370	227 370
Toimintakulut	-18 376 318	-2 233 495	-2 256 466	-2 271 466	-2 283 360
TOIMINTAKATE	-18 261 768	-2 100 587	-2 024 096	-2 046 096	-2 055 990
VUOSIKATE	-18 261 768	-2 100 587	-2 024 096	-2 046 096	-2 055 990
Poistot ja arvonalentumiset	-10 112	-11 100	-11 700	-11 700	-11 700
TILIKAUDEN TULOS	-18 271 880	-2 111 687	-2 035 796	-2 057 796	-2 067 690
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-18 271 880	-2 111 687	-2 035 796	-2 057 796	-2 067 690

8.2. Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointipalvelut

8.2.1. Hyvinvoinnin edistäminen

Tulosityksiköt:

Hyvinvointipalvelujen hallinto

Varhaiskasvatus

Perusopetus

Lukio

Vapaa-aikapalvelut (liikunta, kulttuuri, nuoriso, kirjasto)

Tilivelvolliset:

Hyvinvointilautakunta, hyvinvointijohtaja ja tulosityksikköjen esimiehet

Ydintoiminnan kuvaus

Hyvinvointitoimialueen perustehtävinä ovat kunnan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, perus- ja lukio-opetuksen sekä kirjasto-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelujen järjestäminen lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Hyvinvointipalveluilla edistetään kuntalaisten hyvinvointia ja tarjotaan mahdollisuuksia aktiiviseen sekä hyvinvoivaan elämään turvallisessa ja viihtyisässä elinympäristössä. Kuntalaisten osallistamista ja yhteisöllistä vastuuta pyritään lisäämään. HYTE- toimintaa järjestetään yhteistyössä hyvinvointialueen sekä kolmannen sektorin kanssa. Jatkossa kunnan rooli kasvaa HYTE - sekä yhdyspintoiminnan koordinoijana muiden tahojen kesken, millä tavoin kunta kykenee täysimääräisesti hyötymään hyvinvointiuudistuksen tuomista mahdollisuuksista.

TALOUSSUUNNITELMA 2023 - 2025

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kunnan elin-, pito- ja vetovoiman kannalta suuri haaste on uusien asukkaiden, erityisesti lapsiperheiden ja työikäisten, saaminen kuntalaisiksi. Hyvinvointipalveluiden toimintaa suunnataan lapsi- ja perheystävällisyyden sekä hyvän elämän turvaamiseksi, sillä perheille ja asukkaille on tärkeää hyvinvointia tukevien lähipalvelujen saataavuus niin etelä- kuin pohjoisosassakin kuntaa.

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.1.2023. Kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan, jota mitataan HYTE-kertoimen avulla. Hyvinvointialueella ja kunnalla on monenlaisia yhdyspintoja kuten esim. hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatio ja johtaminen, opiskeluhuolto, maahanmuuttajien kotouttaminen sekä liikunta-, nuoriso- ja kulttuurityö. Kunta on sitoutunut vastaanottamaan kiintiöpakolaisia vuosittain 25 henkilöä. Vuoden 2023 erä tulee mahdollisesti vuodenvaihteen 2024 jälkeen. Kiintiöpakolaisia kotoutetaan yhteistyössä kunnan ja hyvinvointialueen kotoutusohjauksen sekä järjestöjen ja muiden vapaaehtoisten avulla. Kuntaan avattiin vuonna 2023 kaikille avoin kohtaamispaikka Sopukka, jolla pyritään mm. tukemaan järjestöjen toimintaa ja lisäämään kaikkien kuntalaisten osallistumista, kohtaamisia ja kotoutumista.

Maakunnallisen laajan hyvinvointisuunnitelman vuosille 2021–24 pääteemat ovat terveelliset elintavat, mielen hyvinvointi sekä työllisyys. Lasten ja nuorten pahoinvointi on lisääntynyt niin maakunnallisesti kuin valtakunnallisestikin. Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tulokset ovat huolestuttavia myös Rautjärven kunnan osalta, minkä vuoksi tulevaisuudessa resursseja ja keinoja nuorisotoimen ennaltaehkäisevään työhön tullaan tarvitsemaan aiempaa enemmän. Rautjärven kunnalla on vahva kulttuuriperintö tapahtumiseen sekä arvokas Miettälän kasarmialue,

jolle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma. Kunnan kulttuurityön sekä Mietttilän kasarmialueen toimintojen ja toimivuuden pitkän aikavälin kehitystyön tavoitteena on lisätä kunnan elin-, pito- ja vetovoimaa.

Hyvinvointipalveluiden henkilöstöstä osa eläköityy (kirjasto ja varhaiskasvatus) tulevana vuonna, mikä aiheuttaa epävarmuutta laadukkaan palvelutason säilymiselle sekä työyhteisöjen työssä jaksamiselle. Uusien työntekijöiden rekrytoiminen sekä ennakoiva hiljaisen tiedon siirtäminen tulee aloittaa ajoissa.

TALOUSARVIO 2023

Käyttötalous

Talousarvioesityksessä hyvinvointipalveluiden tulosalueen alaisen toiminnan käyttötalouden toimintakulut ovat n. 7 317 281,00 € ja toimintatuotot n. 405 548,00 €. Toimintakulut ja – tulot ovat pienentyneet edellisiin vuosiin verrattuna, sillä työllisyyspalvelut sekä ruoka- ja siivouspalvelut siirtyivät 1.8.2023 alkaen hyvinvointipalvelujen toimialalta konserni- ja elinympäristöpalveluihin.

Talousarviossa tehtyjä muutoksia vuoteen 2023 nähden:

- Perusopetuksen TA 2024 on 3 590 200 €, nousua edellisvuoteen n. 7 %.
- Lukion TA 2024 on 716 800 €, mikä koostuu pääasiassa oppilasmäärän kasvusta johtuvasta kurssimäärän kasvusta, opiskelijoiden asumisen tukemisesta ja maksuttoman toisen asteen kuluista. Vuoden 2023 talousarvioon verrattuna nousua n. 16 %.
- Varhaiskasvatukseen varataan määräraha kolmen lastenhoitajan määräaikaisten työsuhteiden jatkamiseksi 31.7.2024 saakka (palkat sivukuluineen noin 54 000 €) sekä oppisopimusopiskelijan palkkaukseen 15.11.2024 saakka (palkka sivukuluineen noin 24 000 €). Varhaiskasvatuksessa olevien lapsien määrä kasvaa, kun uusi erä maahanmuuttajia saapuu kuntaan keväällä. Varhaiskasvatustilanteeseen 1.8.2021 alkaen tullut muutos ei mahdollista henkilöstömäärästä poikkeamista edes tilapäisesti. Henkilöstöresurssit ovat olleet tiukoilla kuluneen vuoden aikana henkilöstön sairaus- ja vuosilomien aikana.
- Varhaiskasvatuspäällikön palkkaukseen varataan määräraha, joka jaetaan seuraavasti: 34 % esiopetus, 34 % Simpeleen päiväkotit, 22 % Asemansedun päiväkotit, 10 % perhepäivähoito. Vuositasolla palkka sivukuluineen noin 47 000 €.
- Kulttuuritoimeen varataan määräraha toistaiseksi voimassa olevan, työsuhteisen kulttuurituottajan palkkaukseen 1.1.2024 alkaen. Kulttuurituottajan tehtäväkuva koostuu 50 % kunnan kulttuuritoiminnan kehittämisestä ja 50 % Mietttilän reservikasarmialueen toimintojen kehittämisestä. Vuositasolla palkka sivukuluineen noin 30 000 €.
- Nuorisotoimeen varataan määräraha määräaikaiseen, työsuhteisen (mahdollisesti oppisopimusopiskelija) nuorisohjaajan palkkaukseen 1.1.2024 alkaen, jonka tehtäväkuva koostuu 50 % nuorisotyöstä ja 50 % etsivästä nuorisotyöstä. Vuositasolla palkka sivukuluineen noin 33 000 €.
- Etsivän nuorisotyön osuuteen haetaan hankerahoitusta AVI:lta. Tällä hetkellä etsivä nuorisotyöntekijä työskentelee 50 % Rautjärvellä ja 50 % Parikkalassa AVI:n hankerahoituksella 31.12.2023 saakka. Riittävän, ennaltaehkäisevän ja vaikuttavan työn varmistamiseksi on tärkeää panostaa kunnan ”omaan” resurssiin. Lisäksi vakituudessa työsuhteessa oleva nuorisohjaaja aloittaa sosionomiopinnot monimuotototeutuksena tammikuussa 2024 (kesto noin 3 vuotta), mikä vaikuttaa käytettävissä olevaan resurssiin.
- Nuorisotoimessa koulunuorisotyöntekijän määräaikaista työsuhdetta jatketaan 1.1.-15.8.2024 saakka, mikä rahoitetaan perintörahalta. Koulunuorisotyöntekijän työn jatkon varmistamiseksi haetaan AVI:lta hankerahoitusta. Tällöin nuorisotyötä pystytään kohdentamaan riittävästi ja ennaltaehkäisevästi rautjärveläisiin lapsiin sekä nuoriin. Nuorisotyön resurssien lisäämisen tavoitteena on parantaa nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia, ehkäistä syrjäytymistä ja tukea maahanmuuttajien sekä kv-opiskelijoiden kotoutumista.
- Kirjastolle varataan määräraha toistaiseksi voimassa olevan, työsuhteisen kirjastovirkailijan palkkaukseen 1.1.2024 alkaen. Vuositasolla palkka sivukuluineen noin 29 000 €. Toinen kirjastovirkailijoista jää eläkkeelle 1.11.2024 ja tekee tällä hetkellä 50 % työaikaa. Tätä 50 % tointa ei täydetä nykyisen työsuhteen päätyessä. Ennakkoon varautumalla varmistetaan laadukkaiden kirjastopalveluiden säilyminen ja kehittäminen kirjaston

molemmissa toimipisteissä. Lisäksi maakunnallinen Quria-tietohallintajärjestelmä otetaan maakunnallisesti käyttöön syksyllä 2024, mikä vaatii lisää resurssia ja koulutustumista.

- Liikuntatoimessa varataan 10 000 € Asemanseudun kuntosalin uudelleen kalustamiseen.
- Kunnat ovat oikeutettuja valtion maksamiin korvauksiin kotoutumispalveluiden järjestämisestä kotoutumislain mukaisesti. Korvaukset on tarkoitettu ohjaukseen ja neuvontaan sekä muuhun kotoutumista tukevaan toimintaan. Näitä korvauksia on arvioitu saatavan vuoden 2024 aikana noin 170 000 €.
- Simpelejärven opiston maksuosuus vuonna 2024 on Rautjärven kunnan osalta noin 63 000 €.
- Kohtaamispaikka Sopukalle on varattu määräraha 1.5.-31.12.2024 väliselle ajalle tukityöllistetyn palkkaukseen, jotta kohtaamispaikka voidaan pitää auki kuntalaisille.
- Kesätyöntekijöitä varten varataan 5000 € määräraha.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Rautjärven kunnanvaltuusto on hyväksynyt Rautjärven kunnan kuntastrategian vuosille 2021–2025 (Kv 22.2.2021 § 3). Toimintaympäristön muuttuessa kuntastrategiaa päivitetään parhaillaan. Alle listatut valtuus-toa kohden sitovat toiminnalliset tavoitteet ja niitä edistävät toimenpiteet vuodelle 2024 voivat muuttua strategian päivitystyön edetessä.

Tulosalueen toimenpiteet 2024	Arviointikriteeri	Tavoitetaso
<p>Koulunuorisotyön vakiinnuttaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • yksilötapaamiset • ryhmätoiminta <p>Nuorisotoimen henkilöstön lisäresursointi</p> <ul style="list-style-type: none"> • tilojen aukiolo • toiminnan sisältö • kotoutumisen tukeminen • työntekijöiden kouluttaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • kävijämäärät • toimintakerrat • yksilötapaamiset • oma kysely joulukuun 2023 ja toukokuun 2024 (koko nuorisotyö) • nuorten kohtaamiskerrat keskustellen 	<p>Lasten ja nuorten parempi mielen hyvinvointi</p> <ul style="list-style-type: none"> • jokaisella lapsella ja nuorella on yksi turvallinen ja kiireetön aikuinen • kohtaamisten lisääminen (sis. keskustelun nuoren kanssa)
<ul style="list-style-type: none"> • Perhetapahtumat kuukausittain • Vertaisohjaajien koulutukset ja yhteydenpito säännöllisesti • Harrastusmessut • Harrastamisen Suomen mallin kerhoja ja koulun kerhotoimintaa suunnataan enemmän ei harrastaville – lapsille ja nuorille 	<ul style="list-style-type: none"> • hyvinvointi- ja liikkumiskysely • vertaisohjaajien ja –ryhmien määrä • perhetapahtumien osallistujamäärä • HSM-kerhojen ja koulun kerhojen osallistujamäärät 	<p>Kuntalaiset (perheet) ovat hyvinvoivia ja liikkuvia</p> <ul style="list-style-type: none"> • jokaisella lapsella on ainakin yksi harrastus • perheet harrastavat yhdessä kerran viikossa

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 14.3.2016 § 9 Rautjärven kunnan riskienhallintasuunnitelman. Toimintaa valvotaan sisäisen valvonnan ohjeessa määriteltyjen käytäntöjen ja talousarvion 2024 täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti. Hyvinvointipalveluiden toimintaa ohjaa ja valvoo valtuuston ja kunnanhallituksen alaisuudessa toimiva hyvinvointilautakunta. Lautakunta hyväksyy hyvinvoinnin tulosalueen käyttösuunnitelman vuodelle 2024. Hyvinvointilautakunta ja toimialajohtaja toimittavat tekemänsä päätökset asioissa, joissa heille on kuntalain ja hallintosäännön mukaan ohjattu päätösvaltaa, tiedoksi ylemmille toimielimille, jotta nämä voivat tarvittaessa käyttää kuntalain mukaista otto-oikeuttaan. Toimialajohtaja huolehti siitä, että päättäjillä on käytettävissään riittävästi ajantasaista ja oikeellista tietoa päätöksenteon pohjaksi ja että tiedonkulku on oikea-aikaista ja riittävää. Toimialajohtaja varmistaa, että henkilöstö on tietoinen omista tehtävistään ja tulostavoitteistaan ja hallitsee tehtävänsä edellyttämät osat alueet lainsäädännöstä ja hallintosäännöstä. Yksikkökohtaiset riskit kartoitetaan ja sovitaan aikataulutetut korjaustoimenpiteet määrääjain tehtävissä kunnan työsuojelun ja työterveyshuollon tekemien työpaikkakäyntien yhteydessä. Tulosalueiden ja tulosyksiköiden esimiehet huolehtivat alaiensa osalta, että tiedonkulku on oikea-aikaista ja riittävää. Kunnan henkilöstön tiedotuskanavia ovat johtoryhmän muistiot, Rautiainen, Teams - kanavat, sähköposti ja työpaikoilla säännöllisesti pidettävät työpaikkapalaverit ja -kokoukset.

Talous

Hyvinvointilautakunta

Tilin nimi	TP	Muutettu TA	Talousarvio	Taloussuunnitelma	Taloussuunnitelma
	2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	1 129 208	430 233	413 406	413 406	413 406
Toimintakulut	-7 041 714	-6 637 568	-7 327 030	-7 324 330	-7 324 330
TOIMINTAKATE	-5 912 506	-6 207 335	-6 913 624	-6 910 924	-6 910 924
VUOSIKATE	-5 912 506	-6 207 335	-6 913 624	-6 910 924	-6 910 924
Poistot ja arvonalentumiset	-5 261	-20 700	-18 600	-18 600	-18 600
TILIKAUDEN TULOS	-5 917 767	-6 228 035	-6 932 224	-6 929 524	-6 929 524
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-5 917 767	-6 228 035	-6 932 224	-6 929 524	-6 929 524

Talouden tasapainottamisen keinot

Hyvinvoinnin edistämisen toimialan talouden tasapainottamisehdotuksia vuodelle 2024 ovat aikuisten perusopetukseen varatun 35 000 €:n jättäminen budjetista pois ja/tai Asemaseudun (Otsola) 1.–2.lk:n alkuopetuksen siirtäminen Simpeleen koululle lukuvuodesta 2024–2025 alkaen, jolloin 5 kk:n säästö on noin 35 000 €. Lukuvuonna 2024–2025 1.luokan oppilaita on 0 ja 2 lk:n oppilaita 5 Otsolassa.

Hyvinvointilautakunta (28.11.) ehdottaa, että Otsolan 1.–2.luokan alkuopetuksen siirtoa Simpeleen koululle ei toteuteta lukuvuoden 2024 alusta (1.8.2024 alkaen) vaan Asemaseudulle tehdään palveluverkkoselvitys 31.5.2024 mennessä koskien alkuopetuksen (Otsola) ja varhaiskasvatuksen (Karhunpesä) tulevaisuutta. Hyvinvoinnin toimialan talouden tasapainottamistoimenpiteenä käytetään pelkästään aikuisten perusopetukseen varatun 35 000 € poistamista budjetista.

Kunnanhallitus ei esitä kunnanvaltuustolle eikä ota huomioon hyvinvointilautakunnan ehdotusta palveluverkkoselvityksestä.

8.3. Elinympäristölautakunta

Elinympäristöpalvelut

8.3.1. Elinympäristö

Tulosityksiköt:

TY700 Elinympäristö:

7000 kunnallistekniikka, 7020 maa- ja metsätilat, 7030 kiinteistöt, 7040 Hyvinvointipalvelujen kiinteistöt, 7050 asuinkiinteistöt, 7060 muut kiinteistöt, 7080 liikuntapaikat ja -alueet, 7090 elinympäristöpalvelujen hallinto

TY705 Konsernin tukipalvelut:

1030 kiinteistöhuoltopalvelut, 6060 ruoka- ja siivouspalvelut

Tilivelvolliset:

Elinympäristölautakunnan jäsenet, toimialajohtaja, palveluyksiköiden esimiehet

Ydintoiminnan kuvaus

Elinympäristöpalvelut huolehtivat mm. kunnan kiinteistöistä, liikenneväylistä, yleisistä alueista ja viheralueista, liikuntapaikoista, maa- ja metsäomaisuudesta sekä asemakaavoituksesta. Asiakkaina ovat kuntalaiset, kesäasukkaat, matkailijat ja muut kunnan tarjoamien palveluiden tarvitsijat. Keskeisenä tavoitteena on turvata laadukkaat, turvalliset, terveelliset, ekologisesti kestävät ja taloudellisesti järkevät palvelut asiakkaiden käyttöön.

Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun (ml. eläinlääkintähuolto) viranomaistehtävät hoitaa seudullinen Imatran seudun ympäristöviranomaisen.

Jätehuollon lakisääteiset viranomaistehtävät Etelä-Karjalan alueella hoitaa Etelä-Karjalan jätelautakunta. Jätelautakunta päättää mm. jätetaksoista, jätehuoltomääräyksistä ja jätehuollon palvelutasosta. Jätehuollon järjestäjänä alueellamme toimii kuntien omistama Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy.

Palo- ja pelastustoimen tehtävistä vastaa osana Etelä-Karjalan hyvinvointialuetta toimiva Etelä-Karjalan Pelastuslaitos.

Kunnan tukipalveluyksikkö vastaa kunnan kiinteistöjen hoidosta ja ruoka- ja siivouspalveluista sekä tuottaa palveluita kuntakonsernin yhtiöille. Tukipalveluyksikön kautta on mahdollista tuottaa em. palveluita myös kuntakonsernin ulkopuolelle. Tukipalveluyksikkö perustettiin kesällä 2023 ja sen lähijohtajana toimii tukipalvelupäällikkö.

TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Etelä-Karjalan hyvinvointialue aloitti toimintansa vuoden 2023 alussa. Hyvinvointialueiden taloudellinen tilanne koko Suomessa, kuten myös Etelä-Karjalassa, on haastava. Uuden hallituksen linjaukset hyvinvointialueiden talouksien kuntoon saattamiseksi vaikuttavasti merkittävästi hyvinvointialueiden palvelurakenteisiin ja sitä kautta kuntien talouteen ja toimintaan. Rautjärven hyvinvointiaseman ja paloasemien kiinteistöjen tulevaisuus selvinnee asian käsittelyn edetessä Etelä-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuustossa.

Kunnan hallinnon ja tukipalveluiden nykyisestä henkilöstöstä n. 50 % on eläköitymässä seuraavien vuosien aikana. Kiinteistöhuollon henkilöstön eläköitymisen vaikutukset ovat esillä jo tulevana vuonna. Eläköitymiset aiheuttavat epävarmuutta osaavan henkilöstön saamisesta ja osaamisen turvaamisesta. Uusien työntekijöiden rekrytoinnit ja niissä onnistuminen vaikuttavat mm. kunnan teknisen päivystyksen järjestämiseen ja kiinteistöhuollon palvelujen tarjoamiseen Vuokrataloyhtiölle.

Ritakosken voimalaitospato on purettu ja koski ennallistettu. Ritakosken voimalaitospato oli Hiitolanjoen viimeinen uhanalaisten vaelluskalojen nousueste. Hiitolanjoen padonpurkuhankkeiden yhteydessä koskialueille on rakennettu merkittävä määrä retkeilyinfraa. Kävijämäärälaskurien datan perusteella matkailijat ja retkeilijät ovat jo löytäneet Hiitolanjoen retkeilykohteet. Hiitolanjoen kohteiden yhdistäminen toisiinsa ja kunnan muihin reitistöihin on tärkeää Rautjärven kunnan retkeily- ja pyöräilyreittien kokonaiskehittämisen kannalta.

Miettilän kasarmialueelle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma. Hoito- ja käyttösuunnitelma on painottunut Miettilän Kasarmikankaan aikaan ja sen esiin nostamiseen. Suunnitelmassa esitetään ne pitkän aikavälin keinot ja toimenpiteet, joilla Miettilän kasarminkankaan erityisarvojen säilyminen ja asianmukainen hoito turvataan aluetta käytettäessä ja kehitettäessä. Vuosittain toteutettavat hoito- ja käyttösuunnitelman mukaiset toteutettavat toimenpiteet esitetään talousarvion laadinnan yhteydessä. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa päivitetään asetettujen tavoitteiden toteutuessa tai vanhentuessa.

TALOUSARVIO 2024

Käyttötalous

Talousarvioesityksessä elinympäristön tulosalueen alaisen toiminnan käyttötalouden toimintakulut ovat n. - 2 640.000 € ja toimintatuotot 3 114 000 €. Toimintakulut ovat kasvaneet edellisiin vuosiin verrattuna tukipalveluyksikön perustamisen takia. Tukipalveluyksikkö sijoitettiin elinympäristöpalveluihin ja ruoka- ja siivouspalvelut liittyivät osaksi elinympäristön tulosalueen toimintaa.

- Mustikkakatu 2 B-talon purkamisen siirtäminen taloudellisesti järkevämpää ajankohtaan.
 - o Kiinteistöpoliittinen ohjelma tullaan päivittämään ensi vuoden aikana ja siinä yhteydessä pohditaan koko Mustikkakatu 2 kiinteistön tulevaisuus sekä toimintojen mahdollinen uudelleen sijoittaminen muihin tiloihin.

Investoinnit

Suunnitellut investointimenot vuodelle 2024 ovat 1 061.000 €. Investointisuunnitelman merkittävimpiä toimenpiteitä ovat:

- Miettilän kasarmialueen kehittäminen käyttö- ja hoitosuunnitelman pohjalta
- Retkeily- ja pyöräilyreittien kokonaiskehittäminen → suunnittelu ja toteuttaminen
- Tiiliruukin ranta-alueen yleissuunnitelman osittainen toteuttaminen
- Simpeleen pienvenesatama-alueen kehittäminen

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Rautjärven kunnanvaltuusto on hyväksynyt Rautjärven kunnan kuntastrategian vuosille 2021–2025 (Kv 22.2.2021 § 3). Toimintaympäristön muuttuessa kuntastrategiaa päivitetään parhaillaan. Alle listatut valtuustoa kohden sitovat toiminnalliset tavoitteet ja niitä edistävät toimenpiteet vuodelle 2024 voivat muuttua strategian päivitystyön edetessä.

Tulosalueen toimenpiteet 2024	Arviointikriteeri	Tavoitetaso
E10 reitin kunnostaminen ja kehittäminen monikäyttöreitiksi	Kävijämäärät reitillä	E10 houkutteleva runkoreitti kuntien retkeilykohteiden ja -verkostojen välillä. <ul style="list-style-type: none"> Reittimerkinnät ajan tasalla maastossa Muutokset monikäyttöreitiksi
Hiitolanjoki Lahnasenkoski -Kangaskoski retkeilypolun rakentaminen	Toteutettavien toimenpiteiden valmiusaste	Reitti yhdistää Hiitolanjoen retkeilykohteet toisiinsa <ul style="list-style-type: none"> Reittilinjaus valmis Laadittu sopimukset maanomistajien kanssa Aikataulu toteutukselle
Polkupyöräilyreittien suunnittelu	Toteutettavien toimenpiteiden valmiusaste	Kunnan alueella pyöräilyn ympyräreitti retkeilijöiden, matkailijoiden ja palveluntuottajien hyödynnettävissä. <ul style="list-style-type: none"> Reitin linjaus tehty Kustannusarvio toteuttamiselle laadittu
Miettilän kasarmialueen kehittäminen – rakennusten korjaukset, viheralueiden kunnostukset, öljylämmityksestä luopuminen	Toteutettavien toimenpiteiden valmiusaste	Miettilän kasarmialuetta kehitetään hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti sotahistoriamatkailun vetonaulaksi <ul style="list-style-type: none"> Kollaa- ja Simo Häyhä museon korjaukset toteutettu Kylmäkellarin korjaukset toteutettu Alueen sauna kunnostettu Vaurioitunut puusto poistettu Öljylämmitys korvattu uusiutuvalla energiamuodolla

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 14.3.2016 § 9 Rautjärven kunnan riskienhallintasuunnitelman. Toimintaa valvotaan sisäisen valvonnan ohjeessa määriteltyjen käytäntöjen ja talousarvion 2024 täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti.

Elinympäristöpalveluiden toimintaa ohjaa ja valvoo valtuuston ja kunnanhallituksen alaisuudessa toimiva elinympäristölautakunta. Lautakunta hyväksyy elinympäristön tulosalueen käyttösuunnitelman vuodelle 2024.

Elinympäristölautakunta ja toimialajohtaja toimittavat tekemänsä päätökset asioissa, joissa heille on kuntalain ja hallintosäännön mukaan ohjattu päätösvaltaa, tiedoksi ylemmille toimielimille, jotta nämä voivat tarvittaessa käyttää kuntalain mukaista otto-oikeuttaan. Toimialajohtaja huolehti siitä, että päättäjillä on käytettävissään riittävästi ajantasaista ja oikeellista tietoa päätöksenteon pohjaksi ja että tiedonkulku on oikea-aikaista ja riittävää. Toimialajohtaja varmistaa, että alaiset ovat tietoisia omista tehtävistään ja tulostavoitteistaan, sekä että alaiset hallitsevat tehtävänsä edellyttämät osa-alueet lainsäädännöstä ja hallintosäännöstä.

Yksikkökohtaiset riskit kartoitetaan ja sovitaan aikataulutetut korjaustoimenpiteet määräajoin tehtävissä kunnan työsuojelun ja työterveyshuollon tekemien työpaikkakäyntien yhteydessä. Tulosalueiden ja tulosyksiköiden esimiehet huolehtivat alaiensa osalta, että tiedonkulku on oikea-aikaista ja riittävää. Kunnan henkilöstön tiedotuskanavia ovat johtoryhmän muistiot, Rautiainen, Teams- kanavat, sähköposti ja työpaikoilla säännöllisesti pidettävät työpaikkapalaverit ja -kokoukset.

Talous

Elinympäristö

Tilin nimi	TP	Muutettu TA	Talousarvio	Taloussuunnitelma	Taloussuunnitelma
	2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	2 468 720	3 199 253	3 114 224	3 114 224	3 114 224
Toimintakulut	-2 001 309	-2 932 339	-2 657 517	-2 639 745	-2 639 745
TOIMINTAKATE	467 411	266 914	456 707	474 479	474 479
VUOSIKATE	467 411	266 914	456 707	474 479	474 479
Poistot ja arvonalentumiset	-1 358 714	-1 352 800	-1 332 200	-1 359 900	-1 402 100
TILIKAUDEN TULOS	-891 303	-1 085 886	-875 493	-885 421	-927 621
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-891 303	-1 085 886	-875 493	-885 421	-927 621

8.4. Liikelaitos- ja lupajohtokunta

8.4.1. Rakentamisen ohjaus

Tulosityksiköt:

Rakennusvalvonta 7750 ja 7755 muut rakentamisen ohjauksen kulut

Tilivelvolliset: Liikelaitos- ja lupajohtokunnan jäsenet, tekninen johtaja, rakennustarkastaja

Ydintoiminnan kuvaus

Rakennusvalvonnan jatkuvana tehtävänä on edistää hyvää rakennustapaa ja valvoa rakennustoimintaa kunnassa siten kuin kaavoissa, rakennusjärjestyksessä ja maankäyttö- ja rakennuslaissa on säädetty ja määrätty. Rautjärven kunnan rakennuslupaviranomaisena toimii hallintosäännön mukaisesti liikelaitos- ja lupajohtokunta, jonka alaisuudessa toimii rakennustarkastaja.

Maa-aineslupien käsittely kuuluu Imatran seudun ympäristötoimelle.

TALOUSSUUNNITELMA 2024 - 2026

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Uusi rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025. Lain tarkoituksena on tuoda ilmastonmuutoksen torjunta kattavasti osaksi rakentamisen lainsäädäntöä. Laki myös sujuvoittaa rakentamista, vauhdittaa kiertotaloutta ja digitalisaatiota ja parantaa rakentamisen laatua.

Rakentamislaki ohjaa rakentamista vähähiiliseksi, eli huomioimaan rakennuksen koko elinkaaren aikana syntyvät ilmastohaitat ja -hyödyt. Rakentamislain myötä rakennuslupa, toimenpidelupa ja toimenpideilmoitus sulautuvat yhdeksi lupamuodoksi, rakentamisluvaksi. Yksivaiheisessa rakentamislupamenettelyssä harkitaan sa-

malla kertaa toteutuvatko sekä rakennuksen sijoittamisen että toteuttamisen edellytykset. Rakentamisen vastuukysymyksiä selkeytetään siten, että vastuu rakentamishankkeen toteutuksen kokonaisuudesta osoitetaan päävastuulliselle toteuttajalle. Hankkeeseen ryhtyvä nimeää rakennusvalvonnalle päävastuullisen toteuttajan tai kantaa vastuun itse.

Rakentamislain mukaisten muutosten toteuttaminen aloitetaan ensi vuoden aikana. Laki edellyttää päivityksiä kunnan hallintosääntöön sekä rakennusjärjestyksen ja rakennusvalvontataksan uudistamisen vastaamaan uuden lain määräyksiä ja asetuksia. Rakentamislaki vaikuttaa myös rakennustarkastajan rooliin rakennushankkeissa ja luvanhakuprosesseissa.

TALOUSARVIO 2024

Talousarvion laadinnassa on oletettu, että lupamäärät ja luvista saatavat toimintatuotot seuraavat vuoden 2023 kehitystä. Toimintatuottoja on arvioitu saatavan 17.600 €. Talousarviossa on valmistauduttu rakentamislain valmistelun tehtäviin ja rakennustarkastajan eläköitymiseen lisäämällä rakennusvalvonnan resurssia osaksi vuotta. Rakentamisen ohjaukset toimintakulut talousarviossa ovat 101.415 €

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024–2026
Asiakastyytyväisyys, asiakaspalvelun laatu	Reklamaatioiden määrä	0 kpl reklamaatioita
Rakennusvalvonnan myöntämien lupien määrän kehitys	Lupamäärien kehitys	Lupamäärät pysyvät edellisvuosien (2022 ja 2023) tasolla
Rakentamislain voimaan tulon valmistautuminen	Toimenpiteet toteutettu	Rakennusjärjestys ja rakennusvalvontataksa uudistettu ja hyväksytty ennen uuden lain voimaan tuloa.

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 14.3.2016 § 9 Rautjärven kunnan riskienhallintasuunnitelman. Toimintaa valvotaan sisäisen valvonnan ohjeessa määritettyjen käytäntöjen ja talousarvion 2024 täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti.

Rakentamisen ohjauksen toimintaa ohjaa ja valvoo valtuuston ja kunnanhallituksen alaisuudessa toimiva liikelaitos- ja lupajohtokunta. Liikelaitos- ja lupajohtokunta hyväksyy rakentamisen ohjauksen käyttösuunnitelman vuodelle 2024. Liikelaitos- ja lupajohtokunnalle ja kunnanhallitukselle annetaan raportti talouden toteutumislanteesta neljä kertaa vuodessa kolmen kuukauden välein.

Johtokunnan päätöksenteko perustuu hyvän hallintotavan mukaisesti julkisuusperiaatteeseen ja avoimuuteen. Rakennustarkastaja ja johtokunta toimittavat tekemänsä päätökset asioissa, joissa heille on kuntalain ja hallintosäännön mukaan ohjattu päätösvaltaa, tiedoksi ylemmälle viranhaltijalle ja toimielimille, jotta nämä voivat tarvittaessa käyttää kuntalain mukaista otto-oikeuttaan. Tekninen johtaja ja rakennustarkastaja huolehtivat siitä, että päättäjillä on käytettävissä riittävästi ajantasaista ja oikeellista tietoa päätöksenteon pohjaksi **Talous**

Talous

Rakentamisen ohjaus

Tilin nimi	TP	Talousarvio	Talousarvio	Taloussuunnitelma	Taloussuunnitelma
	2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	16 458	16 800	17 600	17 600	17 600
Toimintakulut	-69 228	-77 879	-101 415	-85 075	-85 075
TOIMINTAKATE	-52 771	-61 079	-83 815	-67 475	-67 475
VUOSIKATE	-52 771	-61 079	-83 815	-67 475	-67 475
TILIKAUDEN TULOS	-52 771	-61 079	-83 815	-67 475	-67 475
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-52 771	-61 079	-83 815	-67 475	-67 475

8.5. Liikelaitokset

8.5.1. Rautjärven vesihuoltoliikelaitos

Tulosityksiköt:

vesilaitos Simpele 7151, vesilaitos asemanseutu 7152, viemärlaitos Simpele 7153, viemärlaitos asemanseutu 7154 ja vesilaitos hallinto 7160

Tilivelvolliset: Liikelaitos- ja lupajohtokunnan jäsenet, vesihuoltoliikelaitoksen johtaja

Ydintoiminnan kuvaus

Vesihuoltoliikelaitos tuottaa toiminta-alueillaan vesihuollon palveluja kuntalaisille, yrityksille ja muille palvelujen tarvitsijoille. Rautjärven kunnan vesihuoltoliikelaitoksen tehtävinä ovat yleiset laatuvaatimukset täyttävän talousveden tuottaminen ja häiriötön jakelu toiminta-alueille sekä vesilaitoksen toimittaman talousveden jottaminen käytön jälkeen puhdistusvaatimukset täyttävään käsittelyyn ja edelleen purkuvesistöön ympäristöä kuormittamatta.

Hulevesiverkoston omistus ja toiminta kuuluvat kunnalle. Rautjärven Vesi vastaa kunnan hulevesiverkoston hoidosta ja ylläpidosta erillisellä sopimuksella.

Vesihuollon viranomaistehtävät hoitaa Imatran seudun ympäristöviranomaisen.

TALOUSSUUNNITELMA 2024 - 2026

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kunnanhallitus muutti liikelaitos- ja lupajohtokunnan taksaesitystä vuodelle 2023 jäteveden käyttömaksun osalta. Esitetty 3,50 €/m³ laskettiin kunnanhallituksen esityksen mukaisesti 3,09 €/m³. Kunnanvaltuusto vahvisti taksan kunnanhallituksen esityksen mukaisesti ja se astui voimaan 1.1.2023 (Kv 14.11.2022 § 37). Liikelaitos- ja lupajohtokunnan esityksessä n. puolet korotuksesta johtui kustannustason noususta ja puolet Vihvilänsuon jäteveden saneerauksesta, joka ei valmistu vielä vuoden 2023 aikana. Asumisen kustannusnousujen takia ei ollut tarkoituksenmukaista esittää korotusta, jonka perusteet kohdistuvat tuleville vuosille. Vuodelle 2024

taksaa tulee tarkastaa, jotta vesihuoltolaitos pystyy maksutuotoillaan kattamaan vesihuollosta aiheutuvat kustannukset, kuten vesihuoltolaki edellyttää. Jäteveden käyttömaksu tulee nostaa 3,50 €/m³.

Vihvilänsuon jätevedenpuhdistamon saneeraus aloitettiin lietteen käsittelyn uusimisella, joka valmistuu syksyn 2023 aikana. Saneerausta jatketaan suunnittelutarveselvityksen mukaisesti. Tavoitteena on saada saneeraus valmiiksi vuoden 2024 aikana. Puhdistamon saneerauksen toiminnallinen ja taloudellinen onnistuminen on olennaisen tärkeää, jotta laitoksen turvallinen toiminta pystytään varmistamaan ja etteivät vesihuollon maksut nouse asiakkaille kohtuuttomiksi.

Vuonna 2024 ei saneerata vesihuollon verkostoja. Simpeleentien vesijohdon saneerauksen suunnittelu välillä Kenkäkuja-Näpinmäenkatu aloitetaan ensi vuonna.

Talous- ja jäteveden tarkkailun laboratoriopalveluiden sopimuskausi päättyy 31.12.2023. Rautjärven Vesi on kilpailuttanut palvelut tuleville vuosille yhdessä Imatran Veden kanssa. Talousveden tarkkailussa noudatetaan normaalitilanteissa laitoksen valvontatutkimusohjelmaa ja jäteveden tarkkailussa ympäristöluvan velvoitteita.

TALOUSARVIO 2024

Käyttötalous

Vuoden 2024 talousarvio on laadittu liikelaitos- ja lupajohtokunnan taksaesityksen mukaisesti. Esityksessä perusmaksuihin ja veden käyttömaksuun ei tehdä muutoksia, mutta jäteveden käyttömaksua korotetaan 3,09 eurosta 3,50 euroon kuutiota kohden. Taksa astuisi voimaan 1.1.2024.

Talousarviossa on varauduttu Laikon alueen pohjavesitutkimuksiin, joiden tarkoituksena on osoittaa alueelta potentiaalisin vedenottamon sijainti ja siihen liittyvä muu infra. Vedenotot tarpeet tullaan ottamaan huomioon Laikon yleiskaavan laadinnassa.

Investoinnit

Investointisuunnitelmassa on varattu yhteensä 842.000 € Vihvilänsuon jätevedenpuhdistamon saneerauksen jatkamiseen. Määräraha sisältää suunnittelutarveselvityksen mukaisten toimenpiteiden toteuttamisen ja puhdistamon automaatiopäivityksen kustannukset. Lisäksi investointisuunnitelmassa on varauduttu Simpeleentien vesijohdon saneerauksen suunnittelukustannuksiin.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Rautjärven kunnanvaltuusto on hyväksynyt kuntastrategian vuosille 2021–2025 (kv 22.2.2021 § 3). Strategiaa päivitetään parhaillaan. Kunnan strategiset päämäärät ovat:

- Tasapainoinen kuntatalous
- Perheystävällinen hyvän elämän Rautjärvi
- Laadukas oppimisympäristön ja monipuoliset kouluttautumismahdollisuudet
- Kulku- ja etätyöyhteydet kestävän kehityksen ja palvelujen saavutettavuuden tukena
- Rautjärvi on vetovoimainen luonto- ja retkeilymatkailukohde

Vesihuoltoliikelaitoksen toiminnan tulee olla valtuuston hyväksymän strategian mukaista. Vesihuoltoliikelaitoksen toiminnalliset tavoitteet ovat:

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024–2026
Laatuvaatimukset täyttävän talousveden häiriötön jakelu asiakkaille	–Talousveden laatu –Jakelukeskeytyksien määrä	<ul style="list-style-type: none"> Talousvesi täyttää laatuvaatimukset 100 % 0 kpl ennakoimattomia jakelukeskeytyksiä.
Vihvilänsuon jätevedenpuhdistamon saneerauksen onnistuminen	Saneerauksen toiminnallinen ja taloudellinen onnistuminen	<ul style="list-style-type: none"> Onnistunut saneeraus mahdollistaa puhdistamon käytön seuraavat 30 vuotta Saneerauskustannukset kestävät kustannusarviossa
Tuottavuuden parantaminen	Laskuttamattoman jäteveden määrä (%) jätevedenpuhdistamolle tulevasta kokonaisjätevesimäärästä	<ul style="list-style-type: none"> Jätevedenpuhdistamolle tulevan jäteveden kokonaismäärän vähentäminen
Tuottavuuden parantaminen	Laskuttamattoman veden määrä (%) vesijohtoverkostoon pumpatusta veden kokonaismäärästä	<ul style="list-style-type: none"> Vesijohtoverkoston pumpattavan veden kokonaismäärän vähentäminen

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 14.3.2016 § 9 Rautjärven kunnan riskienhallintasuunnitelman. Toimintaa valvotaan sisäisen valvonnan ohjeessa määritettyjen käytäntöjen ja talousarvion 2024 täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti.

Rautjärven veden toimintaa ohjaa ja valvoo valtuuston ja kunnanhallituksen alaisuudessa toimiva liikelaitos- ja lupajohtokunta. Johtokunta hyväksyy vesihuoltoliikelaitoksen käyttösuunnitelman talousarviovuodelle 2024. Liikelaitos- ja lupajohtokunnalle ja kunnanhallitukselle annetaan raportti talouden toteutumistilanteesta neljä kertaa vuodessa kolmen kuukauden välein.

Vesihuoltoliikelaitoksen johtaja ja johtokunta toimittavat tekemänsä päätökset asioissa, joissa heille on kuntalain ja hallintosäännön mukaan ohjattu päätösvaltaa, tiedoksi ylemmälle viranhaltijalle ja toimielimille, jotta nämä voivat tarvittaessa käyttää kuntalain mukaista otto-oikeuttaan.

Vesihuoltoliikelaitoksen johtaja huolehti siitä, että päättäjillä on käytettävissään riittävästi ajantasaista ja oikeellista tietoa päätöksenteon pohjaksi. Laitoksen johtaja varmistaa, että alaiset ovat tietoisia omista tehtävistään, tulostavoitteistaan sekä hallitsevat tehtävänsä edellyttämät osa-alueet lainsäädännöstä ja hallintosäännöstä.

Talous

Rautjärven vesi

Tilin nimi	TP	Talousarvio	Talousarvio	Taloussuun-	Taloussuun-
	2022	2023	2024	nitelma	nitelma
	2025	2026			
Toimintatuotot	554 482	699 600	739 300	739 300	739 300
Toimintakulut	-417 679	-440 490	-472 168	-472 168	-472 168
TOIMINTAKATE	136 803	259 110	267 132	267 132	267 132
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 030	-7 300	-31 800	-31 800	-31 800
VUOSIKATE	131 773	251 810	235 332	235 332	235 332
Poistot ja arvonalentumiset	-173 113	-182 500	-207 400	-252 400	-257 500
TILIKAUDEN TULOS	-41 339	69 310	27 932	-17 068	-22 168
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-41 339	69 310	27 932	-17 068	-22 168

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma

Rautjärven vesi

sisäiset ja ulkoiset

Tilin nimi	Talousarvio	Talousarvio	Talousarvio	Taloussuun-	Taloussuun-
	2022	2023	2024	nitelma	nitelma
	2025	2026			
Toimintatuotot	621 900	699 600	739 300	739 300	739 300
Myyntituotot	621 600	699 300	739 300	739 300	739 300
Muut toimintatuotot	300	300	0		
Toimintakulut	-391 998	-440 490	-472 168	-472 168	-472 168
Palkat ja palkkiot	-102 829	-105 667	-104 566	-104 566	-104 566
Henkilösivukulut	-24 889	-25 493	-25 152	-25 152	-25 152
Palvelujen ostot	-124 020	-147 830	-186 450	-186 450	-186 450
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-137 000	-158 400	-153 000	-153 000	-153 000
Muut toimintakulut	-3 260	-3 100	-3 000	-3 000	-3 000
TOIMINTAKATE	229 902	259 110	267 132	267 132	267 132
Rahoitustuotot ja -kulut	-7 200	-7 300	-31 800	-31 800	-31 800
VUOSIKATE	222 702	251 810	235 332	235 332	235 332
Poistot ja arvonalentumiset	-179 100	-182 500	-207 400	-252 400	-257 500
TILIKAUDEN TULOS	43 602	69 310	27 932	-17 068	-22 168
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	43 602	69 310	27 932	-17 068	-22 168

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma					
Rautjärven vesihuolto- ja liikelaite	TP	Muutettu TA	TA	TS	TS
Ulkoisen/sisäisen	2022	2023	2024	2025	2026
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta					
Liikelylijäämä	-36	77	60	15	10
Poistot ja arvonalentumiset	173	182	207	252	257
Rahoitustuotot ja -kulut	-5	-7	-32	-32	-32
Toiminnan rahavirta	132	252	235	235	235
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-77	-712	-872	-100	-100
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Pysyvien vastaavien					
hyödykkeiden luovutustulot					
Toiminnan ja invest. rahavirta	55	-460	-637	135	135
Rahoituksen rahavirta					
Antolainojen muutokset	-22	25	25	25	25
Lainakannan muutokset					
Pitkäaik.lainojen vähennys muilta	-34	-44	-44	-44	-75
Pitkäaik.lainojen lisäys kunta		700	435		
Lyhytaik.lain. muut kunta/ky					
Lyhytaik.lain. Muutos muilta					
Lainakannan muutokset	-34	656	391	-44	-75
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	221	-221	116	85

Talousarviolainan ottamisvaltuus

Hallintosäännön 8 luvun 65 §:n valtuusto päättää lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista.

Liikelaitos- ja lupajohtokunta päättää lainan ottamisesta noudattaen valtuuston hyväksymiä periaatteita. Liikelaitos- ja lupajohtokunta voi siirtää lainan ottamiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselle viranomaiselle.

Rahoituslaskelmaan on merkitty lainojen lyhennyksiä pitkäaikaisen lainan osalta 65 000 euroa. Uuden lainan ottoa vuodelle 2023 on 700 000 euroa. Pitkäaikaisten lainojen muutos käytetään investointien rahoittamiseen.

Valtuusto antaa liikelaitos- ja lupajohtokunnalle valtuudet päättää talousarviolainan ottamisesta enintään 435 000 euron määrästä.

Investointiohjelma

Investoinnit 2024-2026							TA	TS	TS	
Rakenne	Tili	Tilin nimi	KP	Kustannuspaikan nimi	Projekti	Projektin nimi	2024	2025	2026	
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT										
TALONRAKENNUSINVESTOINNIT										
Muut rakennukset										
65	Viemärilaitos,Simpele	1198	Vesihuoll. keskener.hank.	9800	Vesiliikelaite.invest.	92410	Viemärilaitos,Simpele: Vihvilänsuon jätevedenpuhdistamon saneeraus	842 000	0	0
KADUT, TIET, TORIT JA PUISTOT										
Kiinteät rakenteet ja laitteet										
65	Vedenjakeluverkosto	1198	Vesihuollon keskener.hank.	9800	Vesiliikelaitosinvestoinnit	95310	Vedenjakeluverkosto: Verkoston peruskorjaus	20 000	60 000	70 000
65	Vedenjakeluverkosto	1198	Vesihuollon keskener.hank.	9800	Vesiliikelaitosinvestoinnit	95620	Vesilaitos : Etäluettavat vesimittarit	0	30 000	20 000
65	Viemäriverkko	1198	Vesihuollon keskener.hank.	9800	Vesiliikelaitosinvestoinnit	95320	Viemäriverkko: Verkoston peruskorjaus	10 000	10 000	10 000
65	Viemäriulait.kon. ja laitt.,Simp	1198	Vesihuollon keskener.hank.	9800	Vesiliikelaitosinvestoinnit	95510	Viemäriulait.kon.ja laitt.,Simp: Lietteen käsittelyn uusiminen ja automaatiopäivitykset	0	0	0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ										
TULOT							0	0	0	
MENOT							872 000	100 000	100 000	
NETTOINVESTOINTI							872 000	100 000	100 000	

8.6. Tytär yhteisöt

8.6.1. Rautjärven Vuokratalot Oy

Ydintoiminnan kuvaus

Rautjärven Vuokratalot Oy on kunnan 100 prosenttisesti omistama kiinteistöyhtiö. Asuntokannan käyttöaste on ollut vaihdellut 85-92 % vuoden 2023 aikana. Vuonna 2023 aloitetulla systemaattisella palveluprosessien laadun parantamisella ja asuntojen kunnostamisilla on kyetty nostamaan käyttöastetta ja parantamaan Vuokrataloyhtiön käyttötalouden tilannetta.

Talustilanne ja tulevat toimenpiteet

Rautjärven Vuokratalot Oy tarjoaa paikkakunnalla vuokratasoltaan kohtuuhintaisia huoneistoja. Vuoden 2023 maaliskuun alusta nousivat normaalia enemmän ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2016 jälkeen, jotta vuokrataso ei kehittyisi liian hitaasti kiinteistöjen hoitokustannuksiin nähden.

Asuntokannan käyttöaste on edelleen arvioitu kiinteistökohtaisesti vuodelle 2024. Vuoden 2024 käyttöasteeseen vaikuttaa voimakkaasti, paremman palveluprosessin ja kohonneen laadun lisäksi Rautjärven asukasmäärän kehittyminen. Asukasmäärän muutoksen kolme tärkeintä tekijää ovat kunnan ulkopuolelta tulevien lukiolaisten sekä pakolaisten määrä ja kuntaan muuttavien ulkopaikkakuntalaisten nettolukumäärä. On kuitenkin epäselvää, onko edellä mainittujen tekijöiden yhteisvaikutus käyttöastetta nostattava vai laskeva vuonna 2024.

Tätä kirjoittaessa tyhjien asuntojen määrä on 14 kpl, josta 3 on kerrostalossa ja loput rivitaloissa. viime vuoden vastaavana aikana tyhjiä asuntoja oli 16 kpl ja edellisen vuoden vastaavana ajankohtana tyhjiä asuntoja oli 21 kpl. Rivitalojen tyhjiistä asunnoista merkittävin ryhmä on kaksiot 8 tyhjällä asunnolla. Käyttöasteiden kehitys asuntokoon mukaan voi vaihdella merkittävästikin seuraavina vuosina ja yhtiö varautuu toiminnassaan kysynnän vaihtelevaisuuteen.

Vuodelle 2023 on suunniteltu kiinteistökohteen purkaminen ja näin Simpeleellä vuokra-asuntojen tarjonnan ja kysynnän tasapaino paranee.

Liikevaihdon ennustetaan kasvavan hiukan vuodesta 2023, kun ensimmäisen vuosikolmanneksen aikana ole tulossa vuokrien tarkistuksia ja käyttöaste ei välttämättä nouse. Korkojohdannaismarkkinoiden ennustaman ohjauksen lasku vuoden ensimmäisellä kolmanneksella helpottaisi toteutuessaan rahoituskuluissa, lieventäen kustannusten nousupainetta. Vuokratalon tavoitteena on toimeenpanna suunniteltuja purkamisia. Tästä syntyy kuluja ja sillä on negatiivinen vaikutus vuoden 2024 kassavirtaan, mutta tulevana vuosina kulut ovat vastaavasti pienemmät parantaen kassavirtaa. Vuokratalon toiminta on kasvanut vuoden 2023 aikana palvelujen myynnillä ja vuoden 2024 aikana palvelumyynnin tavoitteena on vakiinnuttaa toiminta. Palvelumyynnin kasvulla vuokratalo kykenee paremmin rahoittamaan kiinteistökohteiden korjauksia ja parannuksia. Tämä siksi, että vuokratalon myymillä palveluilla on positiivinen kassavirta. Kyseistä kassavirtaa on sitten mahdollista käyttää lainanlyhennyksiin tai kiinteistökohteiden parannuksiin.

Vuokratalon taloudellisena tavoitteena on edelleen parantaa rakenteellisesti kassavirtaa ja samalla kun korjausvelkaa kevennetään systemaattisesti.

Sitovat tavoitteet ja mittarit:

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Mittarin tunnusluku
Talouden tasapainossa pitäminen/ tyhjien asuntojen määrän vähentäminen	Tyhjät asunnot (6 kk), 13 kpl	13 kappaletta
Asuntojen tehokas vuokraus koko asuntokannassa	Käyttöaste, 92 %	92 %

Rautjärven Vuokratalot Oy	
Neliöt	6598
	YHT
3100 Vuokratuotot	672 000
3200 Käyttökorvaukset/vesi maksut	28 786
3201 Käyttökorvaukset /autopaikka	904
LIIKEVAIHTO	701 690
Muut kiinteistön tuotot yhteensä	10 631
Henkilöstökulut yhteensä	0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-143 304
Hallinto	-14 587
Käyttö ja huolto	-13 489
5530 Maksut kiinteistöhoitoyritykselle ulkoalueiden hoitopalveluista	-9 207
5701 Lämpö konsernin sis.osto	-79 801
5800 Vesi ja jätevesi	-35 831
5900 Sähkö	-17 084
6000 Jätehuolto	-18 645
6200 Vuokrat ja maksetut vastikkeet	-8 599
6300 Kiinteistövero	-22 132
6435 Kiinteistön korjaukset	-61 500
6436 Tarvikkeet	-21 035
Muut kulut yhteensä	-38 592
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	228 513
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	360
Kohdistamaton	53 454
Tulos kohdistamattomien jälkeen	282 327
Kulut yhteensä	-429 993
Käyttökate	371 818

8.6.2. Simpeleen Lämpö Oy

Ydintoiminnan kuvaus

Simpeleen Lämpö Oy:n toiminta-ajatuksena on huolehtia asiakkaidensa luotettavasta ja taloudellisesta lämmön saannista, ympäristönäkökohdat huomioon ottaen. Simpeleen Lämpö Oy myy ja jakaa kaukolämpöä asuin- ja liikekiinteistöille sekä julkisille rakennuksille Rautjärven kunnan Simpeleen taajaman alueella.

Kaukolämpö ostetaan Metsä Board Oy:n Simpeleen tehtaalta, jonka voimalaitoksessa lämpö tuotetaan pääosin puuperäisillä polttoaineilla. Toimituskatkojen aikana ja häiriötilanteissa lämpö tuotetaan omalla varalämpölaitoksella. Vuonna 2022 varalämpölaitoksella toteutettiin poltinmuutoksia, joiden jälkeen varalämpölaitoksella on ollut mahdollista käyttää polttoaineena uusiutuvaa polttoöljyä kevyen polttoöljyn sijaan.

Taloustilanne ja tuleva toimenpiteet

Hallinnon ja talouden osalta:

Kaukolämmön ostohinta Metsä Boardilta nousee vuodelle 2024 tehtaan pääkattilalla tuotetun energian osalta 10 % ja varakattilalle tuotetun energian osalta 22 %. Korotukset perustuvat Simpeleen tehtaan puupolttoaineiden ja öljyn hankintahintojen kehitykseen. Puupolttoaineiden merkitys Simpeleen tehtaalla on kasvanut, koska turpeen käyttöä polttoaineena on merkittävästi vähennetty. Turpeen käytöstä pyritään luopumaa kokonaan lähivuosien aikana. Kiinteä maksu, tilaustehomaksu ja lisäveden hinta, jotka perustuvat tuottajahintaindeksiin, pysyvät suurin piirtein edellisvuoden tasolla.

Metsäteollisuuden haastava tilanne on johtanut tuotantokatkoihin Simpeleen tehtaalla. Kaukolämmön toimitukset on jouduttu katkojen takia keskeyttämään. Toimituskatkoihin on syytä varautua myös vuodelle 2024. Em. syistä talousarvio sisältää n. 20 % korotuksen lämpöenergian myyntihintaan. Simpeleen Lämpö Oy seuraa lämmön ostohinnan kehitystä ja reagoi tarvittaessa mahdollisiin myyntihinnan korotuksiin.

	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liikevaihto	758 961	797 300	1 099 900	1 099 900	1 099 900
Liiketoiminnan kulut	-645 984	-664 100	-965 300	-915 300	- 915 300
Käyttökate	112 978	133 200	134 600	184 600	184 600
Poistot ja arvonalentumiset	-65 246	-65 600	-69 600	-69 600	-69 600
Tilikauden tulos	37 112	24 548	2 237	52 237	52 237

Investointi, huolto- ja korjaustoimenpiteiden sekä liittymien osalta:

2023 saneerattiin kaukolämpöverkosta Saniaiskadun ja Suopursunkadun liittymästä Rautjärven hyvinvointiasemalle. Vanhaa saneerauskuntoista verkosta on edelleen hyvinvointiasemalta Kivijärven toimintakeskukselle sekä n. 100 metriä Saniaiskatu-Suopursunkatu liittymästä kunnantalon suuntaan. Saneerausten suunnittelu on tavoitteena toteuttaa 2024.

Muut huolto- ja korjaustoimenpiteet yhtiön tulee rahoittaa omalla tulorahoituksellaan. Huolto- ja korjaustoimenpiteitä toteutetaan tarpeen mukaan.

Lähes kaikki yhtiön toiminta-alueella sijaitsevista merkittävistä liikekiinteistöistä ovat liitetty kaukolämpöverkoston. Mahdollinen verkoston laajentaminen pientaloalueilla tulee olla liiketaloudellisesti kannattavaa.

Sitovat tavoitteet ja mittarit:

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024
Varalämpölaitos; kevyen polttoöljyn korvaaminen uusiutuvalla	Uusiutuvan polttoöljyn määrä suhteessa kevyeen polttoöljyyn	Varalämpölaitoksella lämpö tuotetaan 30 % uusiutuvalla polttoaineella.
Kaukolämmön toimintavarmuus	Ennakoimattomat keskeytyksien määrä	Ennakoimattomia lämmön jakelukeskeytyksiä 0 kpl
Uusia asiakkaita nykyisen verkoston vaikutusalueelta	Uusien liittymien määrä	Tavoitteena 2 uutta liittymää

9. Tuloslaskelmaosa

9.1. Valtionosuudet

Valtionosuus koostuu kahdesta osasta, valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Lisäksi valtionosuuksien yhteydessä kunnille maksetaan verotulomenetysten korvaus ja kotikuntakorvaukset.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistus vaikuttaa mittavasti kuntien talouteen ja toimintaan. Sote-uudistuksella on myös suuri vaikutus valtionosuuteen koko maan tasolla mutta erityisesti yksittäisissä kunnissa. Muutosrajoitin ja järjestelmämuutoksen tasaus ovat toistaiseksi pysyvä osa valtionosuusjärjestelmää hyvinvointialueiden toiminnan alkamisen jälkeen.

Valtionosuuden kokonaistaso pysyy ennallaan vuonna 2024. Hallitus esittää, että laskelmapäivityksen vaikutuksia vuodelle 2024 lievennetään lykkäämällä vuotta 2023 koskevan jälkikäteisen valtionosuuden vähennyksen alkamista vuodelle 2025 ja jakamalla vähennys kolmelle vuodelle. Lisäksi vuodelle 2024 tehdään määräaikainen 192 miljoonan euron (34,70 euroa asukasta kohden) valtionosuuden lisäys. Vastaavasti valtionosuutta vähennettäisiin määräaikaisesti vuosittain 64 miljoonaa vuosina 2025–2027 (11,57 euroa asukasta kohden). Muutosesitykset sisältyvät 23. marraskuuta eduskunnalle annettuun täydentävään hallituksen esitykseen kunnan peruspalvelujen valtionosuuslain muuttamisesta. Näillä toimenpiteillä valtionosuuden kokonaistaso pysyy samana kuin lokakuussa valtion talousarvioesityksessä.

Valtionosuuksissa on myös huomioitu lopulliset sote-uudistuksen kuntatalousvaikutuksia tasaavat elementit, jotka joko lisäävät tai vähentävät yksittäisen kunnan valtionosuutta.

Laskelmajulkaisun (10.10.2023) jälkeen vuoden 2024 valtionosuuksiin on myös päivitetty verotuloihin perustuva tasaus, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa sekä koulutustaustakriteerin tilasto. Veromenetysten korvausten kuntakohtainen tieto on vielä alustava. Laskelma vuodelle 2024 on muilta osin lopullinen. Valtionosuuden ennakkolaskelmat vuosille 2025–2027 sisältävät sote-siirtolaskelman päivittymisen lisäksi 6. marraskuuta erikseen julkaistut tuoreimmat arviot koskien TE-uudistuksen rahoitusta. Jatkovuosien valtionosuudet tarkentuvat, ja tiedot päivittyvät seuraavan kerran keväällä 2024.

Kuntien valtionosuuksiin tulee vuoden 2023 alusta alkaen kokonaan uusi laskentatekijä: hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen HYTE-kerroin. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sote-uudistuksen jälkeenkin. Myös hyvinvointialueille on tulossa vastaava rahoituskriteeri.

HYTE-perustein kuntien kesken jaetaan 100 miljoonaa euroa eli keskimäärin 18,23 euroa asukasta kohti. Vaihteluväli on noin 7,50 eurosta 22 euroon. Keskimäärin kunnille jaetaan valtionosuutta noin 640 euroa asukasta kohti vuonna 2023. HYTE:n perusteella siitä määräytyy siis vajaa 3 prosenttia.

Rautjärven kunnan valtionosuus on 2,05 milj.euroa vuonna 2024.

9.2. Verorahoitus

Rautjärven kunnan tuloveroprosentiksi päätettiin 8,3 %. Kuntien yleinen kiinteistöveroprosentti määrätään vuodesta 2024 alkaen erikseen maapohjille ja rakennuksille. Samalla maapohjiin sovellettavan kiinteistöveroprosentin alaraja nousee 1,30 prosenttiin, rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentin alaraja säilyy 0,93 prosenttia. Vaikutus kiinteistöverokertymään vuositasona noin 90 000 euroa.

Yhteisöveron maksuunpanon mukaisen kokonaistuoton arvioidaan kasvavan vuosina 2024–2027 keskimäärin noin 4,5 prosenttia vuodessa. Yhteisöveron tuoton ennustamisen lähtökohtana on viimeisimmän valmistuneen verotuksen mukainen yhteisövero, jota muutetaan arvioidun tuloskehityksen mukaisesti. Tuloskehityksen muutosta arvioidaan lähinnä kansantalouden tilinpidon toimintaylijäämän muutoksen avulla. Toimintaylijäämän arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 3,7 prosenttia vuosina 2024–2027. Yhteisöveron tuottoa nostaa kehyskaudella muun muassa koneiden ja laitteiden kaksinkertaisen poisto-oikeuden päättyminen vuonna 2026. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennys tuli voimaan vuonna 2023 ja ylimääräistä lisävähennystä aletaan soveltaa vuodesta 2024. Kompensaatiosta johtuen näillä muutoksilla ei ole vaikutusta kuntien yhteisöveron tuottoon.

Rautjärven kunnanyhteisöveron kertymä kasvanut voimakkaasti viime vuosina. Yhteisöverojen määrä on arvioitu verokehikon mukaan, jossa arvio tehty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Viime vuosien hyvä kehitys on nyt käänntynyt laskuun. Yhteisöverokertymän odotetaan pienenevän vuodesta 2023 vuoteen 2024 yhteensä – 267 000 euroa.

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2021	2022	2023**	2024**	2025**	2026**
Verolaji						
Kunnallisvero	11 000	10 621	5 279	4 634	4 875	4 955
<i>Muutos %</i>	8,8	-3,5	-50,3	-12,2	5,2	1,6
Yhteisövero	2 103	3 100	2 385	2 118	2 181	1 806
<i>Muutos %</i>	31,2	47,4	-23,1	-11,2	3,0	-17,2
Kiinteistövero	842	879	845	889	847	845
<i>Muutos %</i>	23,5	4,4	-3,9	5,2	-4,7	-0,3
VEROTULOSSI KIRJATTAVA	13 946	14 600	8 509	7 641	7 903	7 606
<i>Muutos %</i>	12,5	4,7	-41,7	-10,2	3,4	-3,8

Erilaisten vähennysten johdosta, kuntien tuloveroprosentit (nimellinen veroaste) ei vastaa todellista veroastetta kunnissa. Puhutaan efektiivisestä veroasteesta, joka on maksuunpannun kunnallisveron suhde ansiotuloihin. Kunnan nimellisen veroasteen ja efektiivisen veroasteen erotus kertoo kunnan ansiotulon saajien tulotasosta. Mitä suurempi näiden erotus on kunnassa, sitä alhaisempi tulotaso. Alla taulukossa vertailu toteutuneen ja ennuste tulevasta kehityksestä.

RAUTJÄRVEN KUNTA
Talousarvio 2024 ja -suunnitelma 2025 - 2026

Tuloveroprosentti ja efektiivinen kunnallisveroaste												1 000 €
Verovuosi	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022**	2023**	2024**	2025**	2026**
Ansiotulot	74 741	74 442	72 961	73 860	73 322	73 471	73 356	75 103	78 877	80 309	81 041	81 571
Maksettava vero	10 768	10 690	9 991	10 199	10 127	10 452	10 630	10 724	4 643	4 775	4 858	4 947
<i>Tuloveroprosentti</i>	20,50 %	20,50 %	20,25 %	20,25 %	20,25 %	20,50 %	21,00 %	21,00 %	8,36 %	8,30 %	8,30 %	8,30 %
<i>Kunnallisveroaste</i>	14,41 %	14,36 %	13,69 %	13,81 %	13,81 %	14,23 %	14,49 %	14,28 %	5,89 %	5,95 %	5,99 %	6,06 %
<i>Erotus</i>	6,09 %	6,14 %	6,56 %	6,44 %	6,44 %	6,27 %	6,51 %	6,72 %	2,47 %	2,35 %	2,31 %	2,24 %

Rautjärven kunnan veroennusteessa palkkatulot laskevat vuodesta 2023 vuoteen 2024 noin -0,3 % ja palaavat vuonna 2025 vuoden 2023 tasolle. Vuonna 2026 laskua odotetaan olevan jo -0,8 %. Eläketulojen vuoden 2023 huomattava 5,1 prosentin kasvu johtuu korkean inflaation vaikutuksista työeläkkeiden tasoon. Eläketulojen kasvun odotetaan jatkuvan myös suunnitelmavuosien ajan.

Syyskuun veroennustekehikon päivitys perustuu pääosin syksyn kuntatalousohjelmassa esitettyihin arvioihin verotulojen kehityksestä. Syyskuun veroennustekehikossa on lisäksi huomioitu verotilitykset elokuuhun asti sekä Verohallinnon ennakkotieto syyskuun verotilityksestä. Ennusteessa on myös huomioitu Verohallinnon julkaisema ennakkotieto valmistuvasta verotuksesta 2022.

'(1000€)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 E
Maksettava kunnallisvero	10547	10798	10545	10559	9850	10218	10111	11000	10610	5279
Kasvu edell. vuoteen (%)	5	2,4	-2,3	0,1	6,7	2,7	-1,1	8,8	-3,5	-50 %
Maksettava yhteisövero	612	738	1060	1456	1392	1 730	1604	2103	3044	2385
Kasvu edell. vuoteen (%)	15,7	20,6	43,6	37,3	-4,4	24,3	-8,1	31,2	45 %	-22 %
Yhteensä	11159	11536	11605	12015	11242	11 948	11 715	13 103	13 654	7 664
Kasvu edell. vuoteen (%)	5,5	3,4	0,6	3,5	-6,43	5,1	-2,8	10,59	4 %	-44 %

9.3. Muut tulossuunnitelman osan erät

Tulossuunnitelmaosan menoista korko- ja muut rahoitusmenot ovat valtuuston nähdessä sitovia määrärahoja. Tulossuunnitelmaosan tuloista verotulot, valtionsuudet, korko- ja muut rahoitustuotot ovat valtuustoon nähdessä sitovia tuloarvioita.

Tuloslaskelma (ulkoinen), ilman vesihuoltoliikelaitosta

Ulkoinen
Rautjärven kunta

Tilin nimi	Talousarvio	TA muutos	Muutettu TA	Talousarvio	Taloussuunnitelma	Taloussuunnitelma
	2023	2023	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	2 213 795		2 213 795	2 082 280	2 075 280	2 077 280
Myyntituotot	569 101		569 101	615 330	608 330	610 330
Maksutuotot	60 100		60 100	25 800	25 800	25 800
Tuet ja avustukset	207 235		207 235	252 500	252 500	252 500
Muut toimintatuotot	1 377 359		1 377 359	1 188 650	1 188 650	1 188 650
Toimintakulut	-10 128 578	-150 000	-10 278 578	-10 615 109	-10 593 297	-10 605 191
Palkat ja palkkiot	-4 464 424	-36 000	-4 500 424	-4 832 814	-4 814 673	-4 822 063
Henkilösivukulut	-1 039 565		-1 039 565	-1 120 851	-1 117 355	-1 118 779
Palvelujen ostot	-2 900 949	-34 000	-2 934 949	-2 828 548	-2 828 798	-2 831 408
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-964 947		-964 947	-984 441	-983 741	-984 061
Avustukset	-470 500		-470 500	-524 430	-524 430	-524 430
Muut toimintakulut	-288 193	-80 000	-368 193	-324 026	-324 300	-324 450
TOIMINTAKATE	-7 914 783	-150 000	-8 064 783	-8 532 829	-8 518 017	-8 527 911
			0			
Verotulot	8 228 000		8 228 000	7 641 000	7 903 000	7 606 000
Valtionsuudet	2 660 409		2 660 409	2 051 609	1 671 915	1 570 501
Rahoitustuotot ja -kulut	71 900		71 900	96 000	96 000	96 000
Korkotuotot	30 000		30 000	30 000	30 000	30 000
Muut rahoitustuotot	62 900		62 900	103 000	103 000	103 000
Korkokulut	-19 500		-19 500	-35 000	-35 000	-35 000
Muut rahoituskulut	-1 500		-1 500	-2 000	-2 000	-2 000
VUOSIKATE	3 045 526	-150 000	2 895 526	1 255 780	1 152 898	744 590
Poistot ja arvonalentumiset	-1 634 600		-1 634 600	-1 362 500	-1 390 200	-1 432 400
Suunnitelman muk. Poistot	-1 384 600		-1 384 600	-1 362 500	-1 390 200	-1 432 400
Kertaluonteiset poistot	-250 000		-250 000	0		
TILIKAUDEN TULOS	1 410 926	-150 000	1 260 926	-106 720	-237 302	-687 810
Poistoeron lisäys tai vähennys	104 143		104 143	107 000	107 000	107 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 515 069	-150 000	1 365 069	280	-130 302	-580 810

11. Rahoitusosa

Valtuustoon nähden sitovan erän muodostaa antolainojen lisäys ja rahoitustarpeen kattamiseksi otettavien pitkäaikaisten lainojen enimmäismäärä (ilman Vesihuoltoliikelaitosta).

Rahoituslaskelma					
Ulkoinen/ peruskunta	Tilinpäätös	Muutettu TA	Talousarvio	Suunnitel- mavuosi	Suunnitel- mavuosi
	2022	2023	2024	2025	2026
RAHOITUSLASKELMA	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 140	3045	1256	1786	1435
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-483	0			
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-920	-1707	-1036	-1125	-884
Rahoitusosuudet investointimenoihin	96	50	76	50	50
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	14	673			
Toiminnan ja invest. rahavirta	847	2 061	296	711	601
Rahoituksen rahavirta					
Antolainojen muutokset	21	-844	9	9	31
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 786	0			
Pitkäaikaisten lainojen vähenn	-385	-500	-385	-385	-385
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 500	-43			
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	769	674	-80	335	247
Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertyämä	1 394	3 044	3 340	4 051	4 652
Lainanhoitokate	1	6	3	4	4
korkokulut	29	25	35	35	35

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirran positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Lainanhoitokate = (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan/konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla em. lainakanta 31.12. kahdeksalla.

- kun tunnusluvun arvo on yli 2, niin lainanhoitokyky on hyvä
- kun tunnusluku on 1 – 2 lainanhoitokyky on tyydyttävä
- kun tunnusluvun arvo jää alle yhden lainanhoitokyky on heikko
- kun tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi, niin tulorahoitus riittää lainojen hoitoon
- kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan/konserni-yhteisöjen omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla.

Lainamäärä 31.12.2022

Rautjärven kunnalla on pitkäaikaista lainaa vuoden lopussa 2022 yhteensä 3,707 milj. euroa. Lyhennyksiä vuonna 2023 on yhteensä 500 000 euroa.

Talousarviolainan ottamisvaltuus

Hallintosäännön 8 luvun 65 §:n valtuusto päättää lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista.

Kunnanhallitus päättää lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen valtuuston hyväksymiä periaatteita. Kunnanhallitus voi siirtää lainan ottamiseen ja antamiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

Liikelaitoksen vaikutus kunnan talouteen vertailulaskelmat

Liikelaitos parantaa kunnan sisäistä toimintakatetta 267 132 euroa ja tilikauden tulosta 27 932 euroa.

1 RAUTJÄRVI

Tilin nimi	Toteuma 2022	Toteuma 7 - 2023	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	I Rautjärven kunta	II Rautjärven vesi
Toimintatuotot	4 283 418	2 501 344	4 478 795	4 516 900	3 777 600	739 300
Myyntituotot	1 536 286	762 666	1 573 501	1 654 180	914 880	739 300
Maksutuotot	64 147	21 853	60 500	26 200	26 200	0
Tuet ja avustukset	178 605	199 783	207 235	252 500	252 500	0
Muut toimintatuotot	2 504 379	1 517 042	2 637 559	2 584 020	2 584 020	0
Toimintakulut	-27 906 249	-6 738 431	-12 171 768	-12 814 597	-12 342 429	-472 168
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-4 261 181	-2 782 532	-4 570 090	-4 937 380	-4 832 814	-104 566
Henkilösivukulut	-1 109 421	-652 717	-1 065 058	-1 146 003	-1 120 851	-25 152
Eläkekulut						
Muut henkilösivukulut						
Palvelujen ostot	-19 382 488	-1 671 527	-3 380 479	-3 355 173	-3 168 723	-186 450
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 191 080	-602 627	-1 136 247	-1 149 041	-996 041	-153 000
Avustukset	-680 615	-167 818	-470 500	-524 430	-524 430	
Muut toimintakulut	-1 281 465	-861 209	-1 549 393	-1 702 570	-1 699 570	-3 000
TOIMINTAKATE	-23 622 831	-4 237 087	-7 692 973	-8 297 697	-8 564 829	267 132
Verotulot	14 599 834	5 865 289	8 228 000	7 641 000	7 641 000	
Valtionosuudet	11 086 086	1 628 950	2 660 409	2 051 609	2 051 609	
Rahoitustuotot ja -kulut	76 638	57 914	71 400	97 300	129 100	-31 800
Korkotuotot	40 209	0	37 000	64 800	63 100	1 700
Muut rahoitustuotot	73 264	91 691	62 900	103 000	103 000	
Korkokulut	-35 100	-31 697	-27 000	-68 500	-35 000	-33 500
Muut rahoituskulut	-1 736	-2 080	-1 500	-2 000	-2 000	
VUOSIKATE	2 139 727	3 315 067	3 266 836	1 492 212	1 256 880	235 332
Poistot ja arvonalentumiset	-1 547 200	-890 807	-1 817 100	-1 569 900	-1 362 500	-207 400
Suunnitelman muk. Poistot	-1 547 200	-890 807	-1 567 100	-1 569 900	-1 362 500	-207 400
Kertaluonteiset poistot			-250 000	0	0	
TILIKAUDEN TULOS	592 527	2 424 260	1 449 736	-77 688	-105 620	27 932
Poistoeron lisäys tai vähennys	107 000		104 143	107 000	107 000	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMI	699 527	2 424 260	1 553 879	29 312	1 380	27 932

